

Aracı Kurumların 2013/09 Dönemi Faaliyet Verileri (sayfa 10)

Aracı Kurumların 2013/09 Dönemi Finansal Verileri (sayfa 24)

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birlięin 100 aracı kurum ve 41 banka olmak üzere toplam 141 üyesi vardır.

Bu rapora www.tspakb.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Sermaye piyasasında *ÇüNDüM*, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler, hazırlandığı tarih itibariyle güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Raporda yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

Attila Köksal, CFA
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Editör

Ekin Fıkırkoca
Müdür/Araştırma ve İstatistik

Tasarım

Cennet Türker
Efsun Ayça Deęertekin

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj

Tuęba Oęan
Müdür/Kurumsal İletişim
Eda Cabbar
Uzman/Kurumsal İletişim

Yayın Türü: Yaygın, süreli

Sermaye piyasasında *ÇüNDüM*, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89
www.tspakb.org.tr
info@tspakb.org.tr

Basım

Printcenter

Değerli *GüNDeM* okurları,

Yasal düzenlemeler ve teknolojik gelişmeler, hem global alanda hem ülkemizde, finansal piyasaların dinamik yapısını daha da hızlı bir değişime zorluyor. Yapısal değişiklikler, yeni finansal araçları ve farklı işlem tekniklerini beraberinde getiriyor. Kuşkusuz bu denli dinamik bir piyasada rekabet gücünü koruyabilmek için yeniliklerin öğrenilmesi, gelişmelere ayak uydurulması gerekiyor. Doğal olarak, sektörde çalışan meslektaşlarımıza en güncel bilgilerin aktarılması, çalışanlarımızın niteliklerinin artırılması son derece önemli bir hale geliyor.

Önceki yıllarda, yatırımcılarımız çok farklı sebeplerden kaynaklanan çeşitli olumsuzluklar yaşadı. Bu olumsuzluklar sektöre olan güvenin büyük ölçüde kaybedilmesine neden oldu. Kaybedilen güveni yeniden oluşturmak için yatırımcılarımızı sorunsuz işleyen bir piyasada donanımlı çalışanlar tarafından doğru bilgilendirmemiz gerekiyor. Dolayısıyla da öncelikle bu niteliklere sahip bir çalışan kitlesi oluşturmamız gerekiyor.

Birlik olarak, sektör çalışanlarının gelişimi için yürüttüğümüz çalışmalar; eğitimlerimiz, yayınlarımız ve düzenlediğimiz konferanslarla sürdürüyoruz. 2012 yılında 8.200'ü aşkın çalışana eğitim sağlamıştık, 2013 yılında ise 6.000'e yakın kişiye eğitim vermiş olmayı hedefliyoruz. Sınıf içi eğitim olarak bakıldığında, bu sayılara Türkiye'de çok az kurumun ulaşabildiğini eklemem gerekiyor.

Nitelikli çalışan yetiştirme sürecinde Birliğimizin yanı sıra Sermaye Piyasası Lisanslama, Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.'ye (SPL) de önemli sorumluluklar düşüyor. 2011 yılında faaliyete geçen SPL'nin en önemli amaçları arasında sektör çalışanlarının eğitimi yer alıyor. SPL'nin önümüzdeki dönemde bu alanda daha aktif bir rol oynayarak piyasamızın geleceğini şekillendireceğini düşünüyoruz. SPL, uluslararası kurumlarla işbirliği yaparak, ortak eğitimler ve sertifika programları düzenleyerek global standartların ülkemizde de uygulanmasını sağlama yolunda önemli bir görev üstlenecektir. Ancak bu sayede sektörümüzün "nitelikli çalışan havuzu" haline gelerek, küresel piyasalarla yarışabileceği unutulmamalıdır.

Değerli okurlar,

"Nitelikli çalışan" faktörünün yanı sıra piyasamızın ilerlemesinin bir diğer şartı olan "bilinçli yatırımcı" sayısını artırmak için de faaliyetlerimiz devam ediyor. Geçtiğimiz aylarda Facebook sayfamız üzerinden düzenlediğimiz fotoğraf yarışmasının ardından, "Kamera Elinde, Geleceğin Cebinde" adlı bir kısa film yarışması düzenliyoruz. Para biriktirerek geleceği garanti altına alma temalı yarışma sayesinde bireyleri kendi gelecekleri üzerine düşündürmeyi hedefledik. Umuyoruz ki fotoğraf yarışmasında yakaladığımız başarıyı kısa film yarışmamızda da elde ederek, geniş kitlelere ulaşacağız.

İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi haline gelmesinde önemli bir dönüm noktası yaşarken, bu sürece katkıda bulunmak amacıyla TSPAKB olarak biz de heyecanla çalışmaya devam ediyoruz. Bu çerçevede, 10 Aralık 2013 tarihinde yapılacak Olağanüstü Genel Kurul toplantımıza tüm üye temsilcilerimizin katılımını bekliyoruz.

Saygılarımla,

Attila KÖKSAL, CFA
BAŞKAN

14. Olağanüstü Genel Kurulumuz 10 Aralık'ta Yapılacak

Birliğimizin 14. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı 10 Aralık 2013 Salı günü saat 14:30'ta Birlik Merkezinde yapılacaktır. Yeterli çoğunluğun sağlanamaması halinde toplantı, 30 Aralık 2013 Pazartesi günü aynı yer ve saatte, çoğunluk şartı aranmaksızın gerçekleştirilecektir. Birliğimizin 2014 yılı aidatı, üye gider paylarının ve 2014 yılı bütçesinin görüşülerek karara bağlanacağı toplantıya tüm üye temsilcilerimizin katılımını bekliyoruz.

Kamera Elinde, Geleceğin Cebinde Kısa Film Yarışması Başladı

Yatırımlarınla güvence altına alacağın geleceğini filme almaya hazır mısın? sloganıyla düzenlenen "Kamera Elinde, Geleceğin Cebinde" Kısa Film Yarışması için başvurular 25 Kasım 2013 tarihinde başladı. Yeni nesillerin geleceğine sahip çıkmasını ve yön vermesini en iyi anlatan filmin sahibini 15.000 TL'lik ödül bekliyor. İkinciye 10.000 TL, üçüncüye 7.500 TL kazandıracak yarışma sonunda ilk 10'a giren yarışmacılar, TSPAKB'nin düzenlediği bir günlük eğitimlerden istediği birine ücretsiz katılma imkanı kazanacak.

Düzenli para biriktirme ve planlı harcama temasını işleyen, en fazla 3 dakikalık filmlerin yer alacağı yarışma, 18 yaşını doldurmuş, yurtiçi ve yurtdışından tüm katılımcılara açık. Başvurular 28 Şubat 2014 tarihine kadar yapılabilecek.

SİYAD Üyesi ve Radikal Gazetesi Spor Servisi Şefi Uğur Vardan, Sinema Yazarı ve Haber Editörü Selin Gürel, BirGün Gazetesi Yazarı ve Sinema Eleştirmeni Cüneyt Cebenoyan, Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Alp Birol ve Birlik Başkanı Attila Köksal'dan oluşan jüri, yarışmanın kazananlarını belirleyecek.

GCMForex, Gedik Yatırım, Halk Yatırım, İş Yatırım, Oyak Yatırım, Vakıf Yatırım, XTB ve Yatırım Finansman kurumlarının desteğiyle hayata geçen yarışmaya başvurular www.kameraelindegelecegincebinde.com adresinden yapıyor.

KAMERA ELİNDE GELECEĞİN CEBİNDE

YARIŞMA HAKKINDA
YARIŞMAYA KATILIN
JÜRİ ÜYELERİ
SIKÇA SORULAN SORULAR
ÖDÜLLER
İLETİŞİM

TSPAKB aklion

GCMFOREX GEDİK Yatırım HALK YATIRIM İŞ YATIRIM
OYAK YATIRIM Vakıf Yatırım xtb YATIRIM FİNANSMAN

Best Practices in Financial Education Paneli Düzenlendi

Birliğimiz tarafından, 5 Kasım 2013 tarihinde Best Practices in Financial Education başlıklı panel yapıldı. Borsa İstanbul'da düzenlenen panelde finansal eğitim alanındaki küresel stratejiler, değişen ihtiyaçlarla şekillenen uygulamalar gibi farklı konular ele alındı.

SPK Başkanı Dr. Vahdettin Ertaş, Borsa İstanbul Başkanı Dr. M. İbrahim Turhan ve Birlik Başkanı Attila Köksal'ın açılış konuşmalarını yaptığı panelde, The Money Advice Service Eski Başkanı Gerard Lemos, IOSCO Gelişen Pazarlar Danışmanı Alp Eroğlu, Uluslararası Yatırımcı Eğitimi Forumu Yönetici Direktörü Kathryn Edmundson ve CFA Enstitüsü Yatırımcı Eğitimi Direktörü Robert Stammers yatırımcı eğitimi konusunda uluslararası uygulamaları ve tecrübelerini paylaştı.

Panel öncesinde, Birliğimiz tarafından düzenlenen Bence Tasarruf isimli fotoğraf yarışmasının ödül töreni yapıldı.

Emeklilik Güvencesi ve Finansal Eğitim Toplantısı Yapıldı

Ülkemizde yatırımcı eğitimi konusunda çalışan kurum ve kuruluşların temsilcilerinin bir araya geldiği "Emeklilik Güvencesi ve Yatırımcı Eğitimi" konulu toplantı 6 Kasım 2013 tarihinde, The Marmara Oteli'nde düzenlendi.

Toplantı kapsamında CFA Institute Yatırımcı Eğitimi Direktörü Robert Stammers "Emeklilik Güvencesi ve Yatırımcı Eğitimi" konulu bir sunum yaptı.

Sunumun ardından Türkiye'de bireysel emeklilik sistemi konusunda katılımcılar karşılıklı görüş alışverişinde

şinde bulundu. Uluslararası Yatırımcı Eğitimi Forumu (IFIE) Yönetici Direktörü Kathryn Edmundson, IOSCO Gelişen Pazarlar Danışmanı Alp Eroğlu ve The Money Advice Service Başkanı Gerard Lemos'un da yer aldığı toplantıda, Türkiye'de finansal eğitim konusunda kurumların yapabileceği katkılar ve ortak yürütülebilecek projeler hakkında fikir paylaşımında bulunuldu.

OECD MENA Bölgesi Yatırımcı Konseyi Kuruluş Toplantısı İstanbul'da Düzenlendi

OECD ve Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği işbirliğinde 4 Kasım 2013 Pazartesi günü İstanbul'da düzenlenen toplantıda varlık ve yatırım fonlarının üst düzey yöneticileri bir araya geldi.

MENA bölgesinde kurumsal yönetim ve yatırımcı ilişkilerinin gelişmesinin önemi üzerinde durulan toplantının açılış konuşmalarını, TKYD Yönetim Kurulu Üyesi İlhami Koç, Birlik Başkanı Attila Köksal ve OECD MENA Bölge Yöneticisi Alissa Amico yaptı.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesini kurumsal yatırımcılar açısından daha cazip bir hale getirmek ve çözüm önerileri üretmek amacıyla OECD liderliğinde oluşturulan kurul, gelecek dönemde düzenli toplantılarla bir araya gelerek bu yönde alınması gereken tedbirler konusunda görüş üretmeyi hedefliyor.

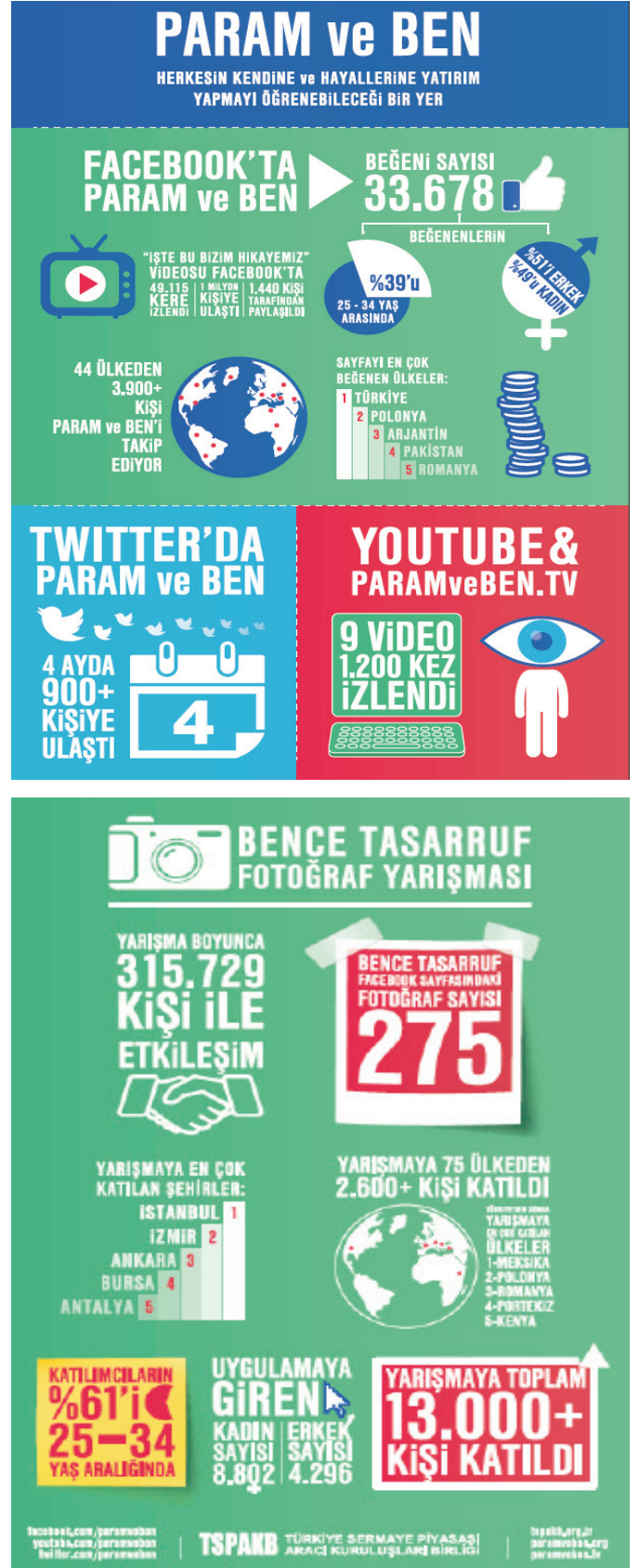
ParamveBen Facebook Sayfası 34.000 Takipçiye Ulaştı

Yatırımcı eğitimi çalışmalarımız kapsamında bir yıldır takipçilerle buluşan ParamveBen programı ile Bence Tasarruf yarışmasının verileri, Best Practices in Financial Education panelinde katılımcılarla paylaşılmıştır. 34.000'e yaklaşan beğeniye sahip ParamveBen Facebook sayfasının 44 farklı ülkeden takipçisi bulunuyor. Facebook sayfası üzerinden paylaşılan "İşte Bu Bizim Hikâyemiz" adlı video 1 milyon kişiye ulaştı. Aynı zamanda Youtube kanalı üzerinden paylaşılan tasarruf ve yatırım temalı kısa filmler de toplamda 1.200 kez izlendi. 13.000'den fazla kişinin katıldığı Bence Tasarruf fotoğraf yarışmasında ise 315.000'ni aşkın kişi ile etkileşim kuruldu.

Tebliğ Taslakları Hakkındaki Görüşlerimiz

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa uyum kapsamında, Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) tarafından hazırlanan ve sektörümüzün görüşüne açılan aşağıdaki tebliğ taslakları ile ilgili üyelerimizden gelen görüş ve öneriler Kurul'a iletilmiştir.

1. Ortaklıkların Kanun Kapsamından Çıkarılması ve Borsada İşlem Görmesi Tebliği Taslağı,
2. Ortaklıktan Çıkarma ve Satma Hakları Tebliği Taslağı,
3. Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği Taslağı,
4. Bildirim Yükümlülüğü Tebliği Taslağı,
5. Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği Taslağı,
6. Kâr Payı Tebliği Taslağı ve Kâr Payı Rehberi Taslağı,
7. Kamuyu Aydınlatma Platformu Tebliği Taslağı,
8. Kayıtlı Sermaye Sistemi Tebliği Taslağı,
9. Teminatlı Menkul Kıymetler Tebliği Taslağı,
10. Varlığa ve İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler Tebliği Taslağı,
11. Özel Durumlar Tebliği Taslağı,

12. İpotek Finansmanı Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ Taslağı,
13. Geri Alınan Paylar Tebliği Taslağı.

Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı

Yürürlükte bulunan Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nu tek kanun olarak birleştiren "Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı" Bakanlar Kurulu'nca kabul edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) sunulmuştur.

Tasarı ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu yürürlükten kaldırılarak, gerçek kişilerin gelirleri ile kurumların kazançları üzerinden alınan gelir vergisine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Kanun tasarısı, sermaye piyasamızda faaliyet gösteren kurumlar ile sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak da çok önemli düzenlemeler içermektedir. Bu bakımdan, söz konusu kanun tasarısı ile ilgili olarak sektör görüşünün, yasama sürecinde TBMM'ye ve Maliye Bakanlığı'na iletilebilmesini teminen; tasarı üyelerimize duyurularak, görüş ve önerilerin yazılı olarak Birliğimize bildirilmesi talep edilmiştir.

Ayrıca, Birliğimiz nezdinde bir çalışma grubu kurulmuş ve üyelerimizden çalışma grubu toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Üyelerimizden gelen görüş ve öneriler ile birlikte çalışma grubu tarafından gerçekleştirilen toplantılar sonucunda Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı hakkında oluşturulan görüş ve öneriler TBMM'ye, Gelir İdaresi Başkanlığı'na ve Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'ne sunulmuştur.

Tezgaah Üstü Türev İşlemlerde Damga Vergisi

6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve Kurul'un III-37.1 sayılı "Yatırım Hizmetleri İle Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" hükümleri çerçevesinde aracı kurumlar ile yatırımcılar arasında gerçekleştirilebilecek tezgahüstü türev işlemlere damga vergisi istisnası tanınmasına ilişkin olarak Gelir İdaresi Başkanlığı ve Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılmıştır.

Foreks İşlemlerinden Elde Edilen Kazançların Vergilendirilmesi

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67'nci maddesi çerçevesinde menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılması ve elde tutulması sürecinde elde edilen gelirler ile mevduat faizleri, repo gelirleri ve özel finans kurumlarından elde edilen gelirler stopaj yoluyla vergilendirilmektedir.

Ancak, döviz ve kıymetli madenler ile Sermaye Piyasası Kurulu'nca belirlenen diğer varlıklar üzerine yapılan kaldıraçlı işlemlerden (foreks) elde edilen gelirlerin bu madde kapsamında stopaj yoluyla vergilendirilmesi mümkün olamamaktadır.

Mevcut düzenlemelerimizde kaldıraçlı alım satım işlemlerinden elde edilen gelirlerin tam ve dar mükellefler yönünden vergilendirilmesine yönelik özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durum, uygulamada yatırımcılar yönünden belirsizlik yaratmakta ve tereddütler oluşturmakta, özellikle yabancı yatırımcıların ülkemizde bu tür işlemleri gerçekleştirebilmesine engel teşkil etmektedir.

Uygulamada yaşanan belirsizliklerin ve sorunların giderilebilmesi amacıyla, Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67'nci madde düzenlemesinde yapılabilecek bir değişiklikle, kaldıracağı alım satım işlemlerinden elde edilen gelirlerin stopaj yoluyla vergilendirilmesine yönelik sektörümüzün görüş ve önerileri Gelir İdaresi Başkanlığı'na ve Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'ne sunulmuştur.

Sunulan önerimizde ayrıca, ülkemiz finansal sistemi içerisinde yeni oluşturulan bu işlemlerin geliştirilebilmesi ve yurtdışı piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin ülkemize çekilebilmesi amacıyla, kaldıracağı alım satım işlemlerinden elde edilen gelirlerin stopaj yoluyla vergilendirilme aşamasında stopaj oranının %0 olarak belirlenmesi talep edilmiştir.

Birliğimiz Dicle Üniversitesi'nde

5 Kasım 2013 tarihinde Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine yönelik olarak Yabancı Diller Yüksek Okulu Kariyer Merkezi tarafından düzenlenen etkinlikte Birliğimiz Yönetim Kurulu Üyesi Adnan Bahar Türkiye ekonomisi ile sermaye piyasasının yapısı ve işleyişi hakkında bilgi verirken, Hukuk İşleri Müdürü Süleyman Morbel yatırım kuruluşları, yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yatırım kuruluşlarında kariyer imkânlarını anlatmıştır.

Seminer sonunda öğrenciler arasında yapılan çekiliş sonucu 1 öğrenci SPK'da staj, 1 öğrenci Borsa İstanbul'da eğitim/staj, 2 öğrenci de TSPAKB'nin mesleki gelişim eğitimlerinden herhangi birine ücretsiz katılım hakkı kazanmıştır.

Birliğimiz Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde

7 Bölge 7 Üniversite sertifika programı kapsamında 6-8 Kasım 2013 tarihleri arasında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 50 öğrenciye yönelik seminer yapılmıştır. Seminerde, Birliğimiz Yönetim Kurulu Üyesi Adnan Bahar Türkiye ekonomisi ile Türkiye sermaye piyasasının yapısı ve işleyişini, Hukuk İşleri Müdürü Süleyman Morbel yatırım kuruluşları, yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yatırım kuruluşlarında kariyer

imkânlarını anlatmıştır.

Üç gün süren bu seminerlere katılan öğrencilere sertifika verilmektedir. Ayrıca sertifika programı sonunda öğrenciler arasında yapılan çekiliş sonucu 1 öğrenci SPK'da staj, 1 öğrenci Borsa İstanbul'da eğitim/staj, 2 öğrenci de TSPAKB'nin mesleki gelişim eğitimlerinden herhangi birine ücretsiz katılım hakkı kazanmaktadır.

Mesleki Gelişim Eğitimleri

Kasım ayında 1'i kuruma özel olmak üzere toplam 4 mesleki gelişim eğitimi düzenlenmiş ve eğitimlere toplam 57 kişi katılmıştır. Kasım ayında gerçekleştirilen mesleki gelişim eğitimlerine 7 öğrenci ücretsiz kontenjan kapsamında katılım olanağı bulmuştur. Düzenlenen eğitimler ve katılımcı sayılarına ilişkin veriler tablodan izlenebilir. Aralık ve Ocak ayında farklı konulara yönelik mesleki ve kişisel gelişim eğitimleri planlanmıştır. Eğitimlere başvurular

Kasım 2013 Mesleki Gelişim Eğitimleri Katılımcı Sayıları	
Eğitim	Katılımcı Sayısı
Usulsüzlük Denetimi ve Soruşturma	8
Stratejik Pazarlama	12
Davranışsal Finans	14
MASAK Eğitimi (Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Önleyici Tedbirler)- kuruma özel	23
Toplam	57

internet sitemiz üzerinden yapılmaktadır.

Aralık 2013-Ocak 2014 Mesleki ve Kişisel Gelişim Eğitim Programı		
Tarih	Eğitim Adı	Süre
24 Aralık	Taşınmaz Mülkiyeti, İmar Mevzuatı ve Taşınmaz Değerlemesi	1 gün
6 Ocak	Kentsel Dönüşüm ve Uygulamaları	1 gün
7-8 Ocak	2008 Küresel Finansal Krizinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Etkisi	2 gün
9-10 Ocak	İşletmelerde Vergi Uygulamalarının Mali Analize Etkisi	2 gün
9-11 Ocak	CIA Sınava Hazırlık Eğitimi: Bölüm 2	3 gün
13 Ocak	Çatışma Yönetimi	1 gün
30 Ocak	Yaşam Boyu Gelişimin Kodları	1/2 gün

Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitimleri

28-29 Aralık 2013 tarihlerinde düzenlenecek lisanslama sınavları öncesinde Kasım ayında düzenlenen genel katılma açık 3 farklı eğitime toplam 52 kişi katılmıştır.

Üyelerimizden gelen kuruma özel talepler doğrultusunda Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Sınavına yönelik 5 eğitim düzenlenmiş ve toplam 100 kişi katılmıştır. Veriler tablodan izlenebilir.

Kasım 2013 Lisanslama Sınavına Hazırlık Eğitimleri Katılımcı Sayıları	
Eğitim	Katılımcı Sayısı
Analiz Yöntemleri*	20
Ulusal ve Uluslararası Piyasalar*	20
Finansal Yönetim	16
Analiz Yöntemleri*	20
Ulusal ve Uluslararası Piyasalar*	20
Genel Ekonomi ve Mali Sistem*	20
Genel Ekonomi ve Mali Sistem	20
Analiz Yöntemleri	16
Pay Piyasası*	18
Toplam	170
*Kuruma özel	

Aralık 2013 Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitimleri			
Tarih	Eğitim Adı	Sınav Türü	Süre
30 Kasım-2 Aralık	Ulusal ve Uluslararası Piyasalar	İleri Düzey	3 gün
2-6 Aralık	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mevzuat ve Etik Kurallar	Temel/İleri Düzey	5 gün
7-8 Aralık	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	2 gün
9 Aralık	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
9 Aralık	Menkul Kıymetler ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel/İleri Düzey	1 gün
9-10 Aralık	Ticaret ve Borçlar Hukuku	İleri Düzey	2 gün
11 Aralık	Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri	Türev Araçlar	1 gün
12-13 Aralık	Muhasebe, Finansal Raporlama ve Denetim	İleri Düzey	2 gün
14-15 Aralık	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	2 gün
16 Aralık	Temel Matematik ve İstatistik	Türev Araçlar	1 gün
16 Aralık	Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri	Türev Araçlar	1 gün
17-19 Aralık	Türev Araçlar, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi	Türev Araçlar	3 gün
19-20 Aralık	Muhasebe, Finansal Raporlama ve Denetim	İleri Düzey	2 gün
20-21 Aralık	Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma	Türev Araçlar	2 gün

Lisanslama sınavlarına hazırlık eğitimlerimize başvurular, internet sitemizden erişilen Eğitim Yönetim Sistemi üzerinden yapılmaktadır. Lisanslama sınavlarına hazırlık eğitimlerinin tarihleri tablodan da izlenebilir.

ARACI KURUMLARIN 2013/09 DÖNEMİ FAALİYET VERİLERİ

Bu çalışmamızda, 2013 yılının ilk dokuz ayına ilişkin faaliyet verileri önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırılarak analiz edilecektir. Raporda, 2012 yılı için 96 ve 2013 yılı için 95 aracı kurumun verileri değerlendirilmiştir.

PAY PİYASASI

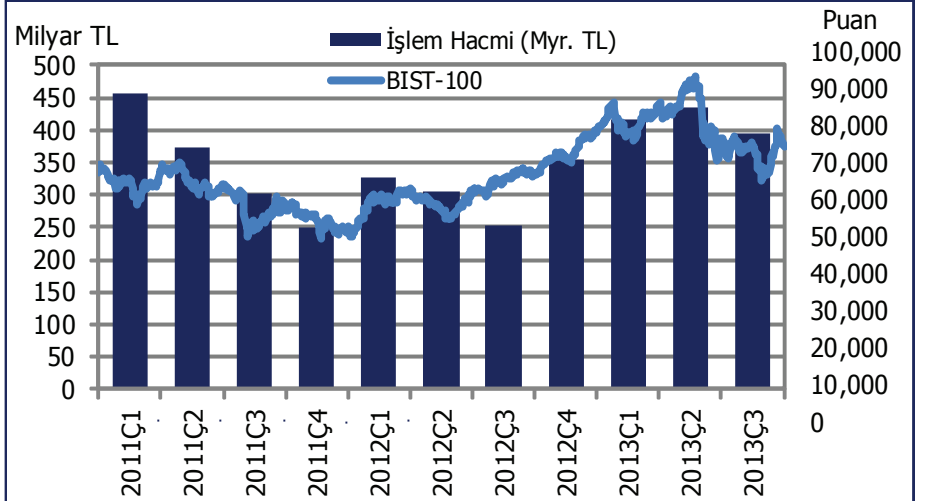
2013 yılına 79.642 puandan başlayan BİST-100 endeksi, yılın ilk iki çeyreğinde tutarlı bir artış göstermiştir. Mayıs ayı içerisinde 93.400 puanla tarihi zirve seviyesine yükselen endeks, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde düşüş kaydetmiştir. FED'in tahvil alımlarını Eylül ayında azaltabileceğine ilişkin endişelerin yarattığı baskı ile başlayan bu düşüş, Suriye'de yaşanan çatışmalar ve bu ülkeye olası müdahale konusunda yaşanan belirsizliğin piyasalar üzerindeki olumsuz etkilerinin eklenmesiyle, endeksi Ağustos ayı sonunda 65.500 seviyesinin altına kadar indirmiştir. Eylül ayı başında, FED'in tahvil alımlarını azaltmak için ekonomideki gelişmeleri izleyeceğini açıklamasıyla risk iştahı artmış, BİST-100 endeksi yükselişe geçerek yılın üçüncü çeyreğini 74.487 puanla sonlandırmıştır.

2012 yılının üçüncü çeyreğinde 250 milyar TL seviyelerine kadar düşmüş olan işlem hacmi sonraki dönemlerde yükselişe geçmiştir. 2013'ün ikinci çeyreğinde 435 milyar TL'ye kadar yükselen işlem hacmi, üçüncü çeyrekte bir miktar gerileyerek 394 milyar TL olarak kaydedilmiştir. Sonuç olarak, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde pay piyasası işlem hacmi bir önceki döneme göre %41 artış kaydetmiştir.

2013 yılının ilk dokuz ayında 89 kurum pay piyasasında işlem yapmıştır. Aracı kurumların işlem hacmi sıralamasında ilk 10 aracı

Aracı Kurumların Pay Piyasası İşlem Hacmi ve BİST-100

Kaynak: Borsa İstanbul

Aracı Kurumların Pay Piyasası İşlem Hacmi			
	2012/09	2013/09	Değişim
Milyar TL	882.8	1,244.3	41.0%
Milyar \$	494.6	610.9	23.5%

Kaynak: Borsa İstanbul

Pay Piyasası İşlem Hacmi Sıralaması (2013/09)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	49.5%	49.5%
11-21	20.6%	70.1%
21-89	29.8%	100.0%

Kaynak: Borsa İstanbul

kurumun Borsa İstanbul pay piyasasındaki işlemlerin yarısını, ilk 20 aracı kurumun %70'ini yaptığı görülmektedir. Kalan 69 aracı kurum ise pay piyasasında gerçekleşen işlemlerin üçte birini üretmiştir. Öte yandan, ilk 10 aracı kurumun toplam işlem hacmindeki payı geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla 3 puan artmıştır.

Pay piyasasındaki işlem hacminin çok büyük bir bölümü yurtiçi yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmiştir. 2013 yılının ilk dokuz ayında yurt içi yatırımcıların toplam işlem hacmindeki payı geçen yılın aynı dönemine oranla yaklaşık 2,5 puan gerilemiştir. Son bir yılın içerisinde bireysel yatırımcılar 5 puanın üzerinde azalarak %59 seviyesinin altına düşmüştür. Ancak aynı dönemde yurtiçi kurumların toplam işlem hacmindeki payı 1,8 puan, kurumsal yatırımcıların payı ise 0,8 puan artış göstermiştir.

2012 yılının ilk üç çeyreğinde pay piyasasındaki işlem hacminin %17,4'ünü gerçekleştiren yabancı yatırımcıların bu yılın aynı dönemindeki işlem hacmi

Yatırımcı Bazında Pay Piyasası İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Yatırımcı	82.6%	80.2%
Bireysel	64.0%	58.9%
Kurumlar	9.6%	11.4%
Kurumsal	9.0%	9.8%
Yurtdışı Yatırımcı	17.4%	19.8%
Bireysel	0.1%	0.1%
Kurumlar	13.4%	16.1%
Kurumsal	3.9%	3.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

payı yaklaşık 2,5 puan artarak %20'ye yaklaşmıştır. Bu gruptaki yatırımcıların içerisinde en büyük paya sahip olan yurt dışı kurumların toplam işlem hacmindeki payı %16 seviyesinin üstüne çıkarken kurumsal yatırımcıların payı ise az bir gerileme kaydederek %3,6 seviyesine inmiştir.

Departman bazındaki dağılım, işlemlerin aracı kurum bünyesinde hangi bölüm aracılığı ile yapıldığını göstermektedir. Bu dağılıma göre, aracı kurumların merkezinden yapılan işlemleri içeren yurtiçi satış bölümünün payı geçen yılın aynı dönemine oranla değişim göstermemiş, %20,5 seviyesini korumuştur.

Şube, acente ve irtibat bürosunu içeren merkez dışı birimlerde toplam işlemlerin yaklaşık üçte birini gerçekleştirmektedir. Bu birimler içerisinde şubelerin işlem hacmindeki payı bu dönem de azalmaya devam etmiştir. Şubeden gerçekleştirilen işlemlerin payı 2013 yılının ilk dokuz ayında yaklaşık 2 puan gerileyerek %9,4'e düşerken, ağırlıklı olarak banka şubelerini ifade eden acentelerin payı çok az da olsa artış göstermiştir. Merkez dışı birimlerin içerisinde yer alan irtibat bürolarının işlem hacmindeki payı az bir gerilemeyle %3'ün altına inmiştir. Verilerin toplanmaya başlandığı 1999 yılından beri artış gösterip, geçen yıldan itibaren düşüş göstermeye başlayan internet işlemleri, 2013'ün ilk dokuz ayında, 2012 yılının aynı dönemine oranla 2,1 puan gerileyerek %23,7'ye gerilemiştir. Bu düşüşe rağmen internet halen en çok işlem yapılan kanal konumunu korumaktadır.

Öte yandan 2013/09 döneminde aracı kurumların

Departman Bazında Pay Piyasası İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Satış	20.5%	20.5%
Şubeler	11.3%	9.4%
Acenteler	16.3%	16.6%
İrtibat Bürosu	3.1%	2.9%
İnternet	25.8%	23.7%
Çağrı Merkezi	0.4%	0.4%
Yatırım Fonları	0.5%	0.4%
Portföy Yönetimi	0.3%	0.3%
Kurum Portföyü	4.8%	6.4%
Yurtdışı Satış	17.0%	19.4%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

kendi portföylerine yaptıkları işlemlerin payı 1,6 puan artarak %6,4'e yükselmiş, müşteriler için yönetilen portföylere yapılan hisse senedi işlemlerinin payı %1'in altında kalmaya devam etmiştir.

Departman bazında pay piyasası işlem hacmi tablosunda yurt dışı satış departmanının işlem hacmindeki payı ise, geçen yıla oranla yaklaşık 2,5 puan artış göstererek %19'un üzerine çıkmıştır. Yurt dışı satış departmanı işlem hacminin toplam işlemler içindeki payı 2009'un başlarından bu yana ulaşmış olduğu en yüksek seviyededir.

VARANTLAR

2013 yılının ilk dokuz ayında 58 aracı kurum, 7,3 milyar TL'lik varant işlemi gerçekleştirmiştir. Bu tutar, 2012'nin aynı döneminde kaydedilen işlem hacmine oranla kayda değer bir değişime göstermemiştir.

Varant işlem hacimlerinde göze çarpan önemli bir nokta, toplam işlem hacminin %54'ünün piyasa yapıcısı olan iki aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir. İlk 10 aracı kurum ise toplam işlem hacminde %83 paya sahiptir.

2013'ün ilk üç çeyreğinde yerli bireysel yatırımcılar toplam varant işlemlerinin %46'sını gerçekleştirmişlerdir. İşlemlerin %17,5'ini yerli kurumlar yapmıştır. Yerli kurumların toplam işlem hacmindeki payı, varant işlemlerinin başladığı 2010 yılından bu yana en yüksek seviyeyi görmüştür. Yabancı kurumlar, varant işlem hacminin %36'sını gerçekleştirmişlerdir. Yurtdışı işlemlerinin tamamına yakını ise, ihraççı yabancı kurum ile piyasa yapıcılığı çerçevesinde yapılan işlemlere aittir.

Aracı Kurumların Varant İşlem Hacmi			
	2012/09	2013/09	Değişim
Milyar TL	7.3	7.3	-0.6%
Milyar \$	4.1	3.6	-12.9%

Kaynak: Borsa İstanbul

Varant İşlem Hacmi Sıralaması (2013/09)		
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay
1-10	82.8%	82.8%
11-21	10.3%	93.1%
21-57	6.9%	100.0%

Kaynak: Borsa İstanbul

Yatırımcı Bazında Varant İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Yatırımcı	58.6%	63.9%
Bireysel	44.9%	46.1%
Kurumlar	13.2%	17.5%
Kurumsal	0.5%	0.2%
Yurtdışı Yatırımcı	41.4%	36.1%
Bireysel	0.0%	0.0%
Kurumlar	41.3%	36.1%
Kurumsal	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman Bazında Varant İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Satış	4.7%	8.4%
Şubeler	5.8%	3.5%
Acenteler	3.0%	4.1%
İrtibat Bürosu	5.5%	1.6%
İnternet	27.6%	38.9%
Çağrı Merkezi	0.1%	1.8%
Yatırım Fonları	0.0%	0.0%
Portföy Yönetimi	0.6%	0.2%
Kurum Portföyü	7.8%	5.5%
Yurtdışı Satış	45.1%	36.1%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Departman bazında varant işlemlerine bakıldığında, yurtiçi satış departmanının yaklaşık 3,5 puan arttığı görülürken, şube ve irtibat bürosu işlemlerinin payının gerilediği görülmektedir. Bununla birlikte internet ve çağrı merkezi işlemlerindeki artış dikkat çekmektedir. 2013 yılı başlarına kadar toplam işlem hacmindeki payı sıfıra yakın seyreden çağrı merkezi işlemleri, bir aracı kurumun bu kanaldan gerçekleştirdiği işlemlerin artış göstermesiyle %2'ye yakın bir orana sahip olmuştur. 2013'ün ilk üç çeyreğinde varant işlemlerinde en fazla kullanılan kanal %39 ile internet olmuştur.

SABİT GETİRİLİ MENKUL KIYMETLER

Sabit getirili menkul kıymet (SGMK) piyasasında bankalar ve aracı kurumlar faaliyet göstermektedir. Tabloda yer alan işlem hacimleri, aracı kurum ve bankaların, Borsa İstanbul ile borsa dışındaki (tescil) kesim alım-satım ve repo-ters repo işlemlerini

kapsamaktadır. Merkez Bankası ve Takasbank'a ait işlemler toplama dahil edilmemiştir.

Aracı kuruluşların kesin alım satım işlemleri bir önceki yılın ilk dokuz ayına göre %25 artışla 1,6 trilyon TL'yi aşmış, repo-ters repo işlemleri ise yaklaşık %10 gerileyerek 9,5 trilyon TL'nin üstüne çıkmıştır. Geçen yıla kıyasla kesin alım satım işlemlerinde aracı kurumların payı 1,7 puan, repo-ters repo işlemlerinde ise yaklaşık yarım puan artış göstermektedir.

İlerideki tablolarda yalnızca aracı kurumların SGMK işlem hacimleri incelenmiş olup bankaların verileri ele alınmamıştır. SGMK piyasasında işlem yapan aracı kurumlar arasında yüksek bir yoğunlaşma olduğu dikkat çekmektedir. 2013'ün ilk dokuz ayında, 53 aracı kurumun faaliyet gösterdiği kesin alım satım piyasasındaki işlemlerin %94'ünü ilk 10 kurum yaparken, ilk 20 kurum toplam işlemlerin neredeyse tümünü gerçekleştirmektedir.

Kesin alım-satım piyasasında görüldüğü gibi, repo-ters repo işlemlerinde de yüksek bir yoğunlaşma izlenmektedir. 2013'ün ilk üç çeyreğindeki işlemlerin %34'ünü tek bir aracı kurum, %87'sini ilk 10 aracı kurum gerçekleştirmiştir. İlk 20 kurumda bu oran %97'e kadar çıkmaktadır.

Aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilen kesin alım satım işlemlerinin tamamına yakını yerli yatırımcılar tarafından yapılmaktadır. 2012'de yüksek yurtdışı işlem hacmine sahip bir aracı kurumun 2013 yılının başından itibaren kesin alım satım işlemleri yapmamış olması, yabancı kurumsal müşterilerin, dolayısı ile yabancı yatırımcıların toplamdaki payının düşük kalmasına neden olmuştur.

SGMK İşlem Hacmi (Milyar TL)	Hacim			Pay	
	2012/09	2013/09	Değişim	2012/09	2013/09
Kesin Alım-Satım	1,309	1,637	25.1%	100.0%	100.0%
Banka	1,236	1,518	22.8%	94.4%	92.7%
Aracı Kurum	73	119	63.0%	5.6%	7.3%
Repo-Ters Repo	10,566	9,549	-9.6%	100.0%	100.0%
Banka	9,524	8,568	-10.0%	90.1%	89.7%
Aracı Kurum	1042	981	-5.9%	9.9%	10.3%

Kaynak: Borsa İstanbul

Aracı Kurumların Kesin Alım-Satım İşlem Hacmi Sıralaması (2013/09)			
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay	
1-10	93.9%	93.9%	
11-20	5.1%	99.0%	
21-71	1.0%	100.0%	

Kaynak: Borsa İstanbul

Aracı Kurumların Repo-Ters Repo İşlem Hacmi Sıralaması (2013/09)			
Sıralama	İşlem Hacmi Payı	Kümülatif Pay	
1-10	86.5%	86.5%	
11-20	10.8%	97.3%	
21-53	2.7%	100.0%	

Kaynak: Borsa İstanbul

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında İşlem Hacmi Dağılımı	Kesin Alım Satım		Repo Ters Repo	
	2012/09	2013/09	2012/09	2013/09
Yurtiçi Yatırımcı	93.6%	99.1%	99.0%	99.7%
Bireysel	2.7%	0.8%	8.7%	8.0%
Kurumlar	22.6%	14.4%	5.4%	8.3%
Kurumsal	68.3%	83.9%	84.9%	83.4%
Yurtdışı Yatırımcı	6.4%	0.9%	1.0%	0.3%
Bireysel	0.2%	0.2%	0.1%	0.1%
Kurumlar	6.2%	0.7%	0.8%	0.2%
Kurumsal	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Yerli kurumsal yatırımcıların kesin alım satım işlemlerindeki payı geçen yıla göre yaklaşık 16 puan artış göstererek %84'e ulaşmıştır. Bu artış, banka kökenli bir aracı kurumun bankanın fon işlemlerini yılın ikinci yarısından itibaren kendi üzerinden yapmaya başlamasından kaynaklanmaktadır. Yerli bireysel yatırımcının toplamdaki payı yılın ilk dokuz ayında geçen yılın aynı dönemine oranla 1,9 puan azalarak %1'in altına düşmüştür.

Aracı kurumlarca yapılan repo ve ters repo işlemlerinin neredeyse tamamına yakını yerli yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Yerli kurumsal yatırımcıların pazar payı son bir yıl içerisinde 1,5 puan gerileyerek %83'e düşmüştür. Yine 2012/09 dönemine oranla yurtiçi kurumların payı yaklaşık 3 puan artmış, bireysel

Aracı Kurumların Departman Bazında İşlem Hacmi Dağılımı	Kesin Alım Satım		Repo Ters Repo	
	2012/09	2013/09	2012/09	2013/09
Yurtiçi Satış	59.6%	73.8%	65.5%	68.8%
Şubeler	1.6%	1.7%	4.9%	5.0%
Acenteler	0.9%	2.0%	1.8%	1.1%
İrtibat Bürosu	0.0%	0.4%	0.2%	0.6%
İnternet	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Yatırım Fonları	13.1%	9.5%	21.6%	17.4%
Portföy Yönetimi	2.4%	0.7%	0.7%	0.1%
Kurum Portföyü	17.4%	11.5%	4.3%	6.7%
Yurtdışı Satış	4.9%	0.2%	0.9%	0.3%
Toplam	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

yatırımcıların payı ise az bir miktar gerileyerek %8 değerine düşmüştür.

Departman bazında incelendiğinde, toplam kesin alım satım işlemlerinin %74'ünün ağırlıkla yurtiçi satış bölümü tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Yurtiçi satış departmanının kesin alım satım işlem hacmi, üç aracı kurumun bu kanaldan gerçekleştirdiği işlemlerin artmasıyla 14 puan artış göstermiştir. Bu üç kurumun gerçekleştirdiği işlem hacmi, bu kanaldan gerçekleşen işlemlerin yaklaşık %62'sini oluşturmaktadır. Yatırım fonu işlemlerinin toplamdaki payı 3,6 puan gerileyerek %9,5'e, portföy yönetiminin payı ise %1'in altına inmiştir. Bu kanaldan ağırlıklı olarak işlem gerçekleştiren kurumların fon ve portföy işlemlerinin portföy yönetimi şirketlerine geçmesi, bu işlemlerin payının azalmasına yol açmıştır.

Repo işlemleri ağırlıklı olarak yurt içi satış ve yatırım fonları departmanları aracılığıyla yapılmaktadır. Yurt içi satış departmanından yapılan işlemlerin payı 3 puanın üzerinde bir artışla %69'a yükselmiştir. Kurum portföyüne yapılan işlemlerin payı %4,3'den %6,7'ye çıkarken yatırım fonları kanaldan yapılan işlemlerin payı 4 puan düşmüştür. Bu azalışın nedeni, 2012'nin ilk yarısında bu kanaldan yapılan işlemlerin bir kısmının yine portföy yönetim şirketine geçmesidir.

VOB İŞLEMLERİ

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda (VOB); bankalar, aracı kurumlar ve vadeli işlem aracılık şirket-

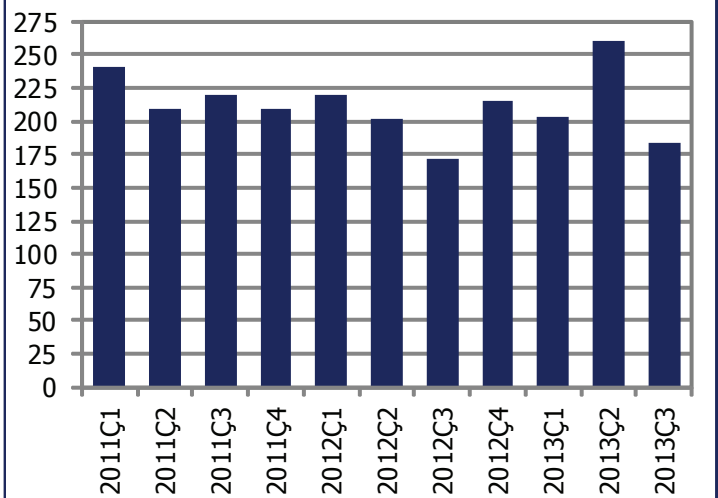
leri faaliyet göstermekteydi. 2013 yılının Ağustos ayında Borsa İstanbul ile birleşen VOB'da 2013'ün ilk dokuz ayında işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %10 artarak 652 milyar TL olmuştur.

VOB işlemlerine çeyrek dönemlerde bakıldığında, 2013'ün ikinci çeyreğinde toplam işlem hacminin 260 milyar TL ile rekor seviyeye çıktığı görülmektedir. SGMK işlemlerinin aksine, VOB işlemlerinde aracı kurumların ağırlığı bulunmaktadır. 2013'ün ilk üç çeyreğinde aracı kurumlar 573 milyar TL ile toplam işlem hacminin %88'ini yapmışlardır.

2013'ün ilk üç çeyreğinde 74 aracı kurum ve 1 vadeli işlem aracılık şirketi VOB'da işlem yapmıştır. Bahsi geçen vadeli işlem aracılık şirketi 2013 yılının Mayıs ayında aracı kurum sınıfına girmiştir. İlk 10 aracı kurum, aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilen işlemlerin %58'sini, ilk 20 kurum ise %79'unu gerçekleştirmiştir. VOB işlemlerinde yoğunlaşma hisse senedi işlemlerine oranla daha yüksek, SGMK işlemlerine göre daha düşüktür.

Aracı kurumlar VOB işlem hacimlerinin büyük bir kısmını yurt içi yatırımcılarla gerçekleştirmektedir. Yurtiçi yatırımcıların toplam VOB işlem hacmindeki payı, önceki yılın aynı dönemine göre 4 puanın üzerinde bir azalış göstererek Eylül 2013 sonunda %78'e düşmüştür. Karşılaştırılan dönemler arasında, yerli

VOB İşlem Hacmi (Myr. TL)

Kaynak: VOB, Borsa İstanbul

bireysel yatırımcının payı 2 puanlık artışla %64'e çıkarken, yurtiçi kurumların toplam işlem hacmindeki payı bir önceki yıla göre 7 puan gerilemiştir. Yerli kurumsal yatırımcıların payı ise yarım puan artarak %4'e yaklaşmıştır.

Son dönemlerde artış eğiliminde olan yabancı yatırımcıların payı ise 2013 Eylül ayı itibarıyla, önceki yılın aynı dönemine oranla 4,5 puan artarak %22'ye yaklaşmıştır. Yurt dışı kurumlar, aracı kurumlar tarafından VOB'da gerçekleştirilen işlemlerin %18'sini, yurt dışındaki kurumsal yatırımcılar ise %4'ünü oluşturmuştur.

	Aracı Kuruluşların VOB İşlem Hacmi			Pay	
	2012/09	2013/09	Değişim	2012/09	2013/09
Aracı Kurum	524.2	573.2	9.3%	88.5%	88.0%
Banka	67.3	78.0	15.9%	11.4%	12.0%
Vadeli İşlem AK	0.9	0.5	-44.4%	0.2%	0.1%
Toplam	592.4	651.7	10.0%	100.0%	100.0%

Kaynak: VOB

Aracı Kurumların VOB İşlem Hacmi Sıralaması (2013/09)			
Sıralama	İşlem Hacmi	Payı	Kümülatif Pay
1-10		58.0%	58.0%
11-20		21.2%	79.2%
21-81		20.7%	100.0%

Kaynak: VOB

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Yatırımcı	82.7%	78.3%
Bireysel	61.7%	63.6%
Kurumlar	17.7%	10.8%
Kurumsal	3.3%	3.9%
Yurtdışı Yatırımcı	17.3%	21.7%
Bireysel	0.1%	0.2%
Kurumlar	12.1%	17.5%
Kurumsal	5.2%	4.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Departman Bazında VOB İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Satış	10.6%	15.7%
Şubeler	11.8%	13.5%
Acenteler	4.1%	5.6%
İrtibat Bürosu	1.5%	1.5%
İnternet	40.7%	31.3%
Çağrı Merkezi	0.2%	0.4%
Yatırım Fonları	1.2%	1.4%
Portföy Yönetimi	0.8%	0.4%
Kurum Portföyü	11.8%	8.7%
Yurtdışı Satış	17.3%	21.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Aracı kurumların VOB işlemleri departman bazında incelendiğinde internet kanalıyla gerçekleşen işlem payında düşüş görülmektedir. 2012 Eylül dönemi ile kıyaslandığında internet üzerinden gerçekleştirilen VOB işlemleri 2013 Eylül döneminde yaklaşık 10 puanlık bir gerileme kaydetmiştir. Bu düşüşe rağmen internet kanalıyla yapılan işlemler, toplam VOB işlemlerinin üçte birini teşkil etmektedir.

Diğer yandan, yurtiçi satış departmanındaki artış göze çarpmaktadır. Yurtiçi satış departmanının toplam işlemlerdeki payı, geçen yılın aynı dönemine göre 5 puan artarak %16'ya çıkmıştır. Şube ve acente kanalıyla yapılan VOB işlemlerinin payı sırasıyla 1,7 ve 1,5 puan yükselmiştir. Toplam işlem hacminin %20'si aracı kurumların merkez dışı örgütlerinden yapılmaktadır.

KALDIRAÇLI İŞLEMLER

Döviz, emtia ve kıymetli madenlere dayalı olarak gerçekleştirilen kaldıraçlı alım-satım işlemleri Ağustos 2011'de SPK'nın ilgili tebliğiyle düzenlenmiştir. Yalnızca aracı kurumların faaliyet gösterebildiği piyasada 2013 yılının ilk üç çeyreğinde 27 aracı kurum tarafından kaldıraçlı alım-satım işlemleri gerçekleştirilmiştir.

2013'ün ilk 9 ayında toplam 3,3 trilyon TL'lik kaldıraçlı alım satım işlemi gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre kaldıraçlı alım satım işlem hacmi %94'lük bir artış göstermiştir. Kaldıraçlı işlem hacmi, hisse senedi ve VOB işlem hacminin hayli üzerinde seyretmektedir.

2013'ün ilk 9 ayında yurtiçi bireysel yatırımcılar toplam işlem hacminin %56'sını gerçekleştirmişlerdir. Bunun yanında, yurtiçi kurumların toplam işlem hacmindeki payı 13 puan azalarak %38'e gerilemiş-

Aracı Kurumların Kaldıraçlı İşlem Hacmi			
	2012/09	2013/09	Değişim
Milyar TL	1.7	3.3	94.1%
Milyar \$	1.0	1.6	70.1%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumların Yatırımcı Bazında Kaldıraçlı İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Yatırımcı	99.1%	93.6%
Bireysel	48.1%	55.7%
Kurumlar	51.0%	37.8%
Kurumsal	0.0%	0.1%
Yurtdışı Yatırımcı	0.9%	6.4%
Bireysel	0.7%	3.2%
Kurumlar	0.3%	3.2%
Kurumsal	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

tır. Bu rakam, aracı kurumların likidite sağlayıcılara yönlendirdiği işlemlerle birlikte kendi portföyelerine gerçekleştirdiği işlemleri de içermektedir. Yurtdışı yatırımcıların toplam işlem hacmindeki payı geçen yıldan bu yana 5,5 puanlık artışla %6,4'e yükselmiştir.

Kaldıraçlı işlemlerin %60'lık kısmı internet ve yurtiçi

Aracı Kurumların Departman Bazında Kaldıraçlı İşlem Hacmi Dağılımı		
	2012/09	2013/09
Yurtiçi Satış	21.8%	19.9%
Şubeler	2.1%	2.1%
Acenteler	8.4%	0.0%
İrtibat Bürosu	0.0%	0.0%
İnternet	28.2%	40.9%
Çağrı Merkezi	0.0%	0.2%
Yatırım Fonları	0.0%	0.0%
Portföy Yönetimi	0.0%	0.0%
Kurum Portföyü	39.5%	36.9%
Yurtdışı Satış	0.0%	0.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

satış kanalıyla gerçekleşmiştir. Bir yılda internet üzerinden gerçekleşen işlemlerin payı 13 puan artarak %41'e yükselmiştir. Acenteler üzerinden gerçekleşen işlemlerin payı %8'den sıfıra gerilemiştir. Bunun nedeni, acenteler üzerinden işlem yapan iki aracı kurumun bu kanaldan yaptığı işlemleri yurtiçi satış departmanına kaydırması olmuştur. Öte yandan aracı kurumların kurum portföyü işlemlerinin toplamdaki payı yaklaşık 3 puan azalarak %37'ye düşmüştür.

KURUMSAL FİNANSMAN FAALİYETLERİ

Yatırım bankacılığı faaliyetlerinin incelendiği bu bölümde, aracı kurumların kurumsal finansman departmanları tarafından yapılan proje sayıları derlenmiştir.

Eylül 2013 itibariyle herhangi bir yatırım bankacılığı faaliyeti olan kurum sayısı 30'dur. 2012'nin ilk 9 ayında 248 kurumsal finansman projesi tamamlanan sektörde, 2013'ün aynı döneminde 429 yeni proje imzalanmış, toplam projelerin 300'ü aynı dönemde tamamlanmıştır.

2013'ün ilk dokuz aylık döneminde toplam halka arz büyüklüğü 1,3 milyar TL olarak kaydedilmiştir. 250 milyon TL halka arz büyüklüğü ile Halk GYO ve 502 milyon TL ile Pegasus'un halka arz işlemleri yılın ilk yarısında tamamlanmıştır. Ulusal Pazar'da halka açılan 5 şirket ve 1 borsa yatırım fonu ile Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem gören 5 şirket halka arz edilmiş, toplamda 13 şirketin birincil halka arzları gerçekleştirilmiştir. Bir halka arz işlemi iki aracı kurum tarafından eş lider olunarak gerçekleştirildiğinden tabloda tamamlanan proje sayısı 14 olarak verilmiştir. 2013 Eylül sonu itibariyle aracı kurumların elinde 14 şirketin halka arzına ait sözleşme bulunmaktadır.

Yasal düzenlemelerin iyileştirilmesi ve borçlanma maliyetlerindeki düşüşle tahvil piyasasında başlayan canlanma 2013 Eylül döneminde de devamlılık göstermiştir. 2013'ün Eylül sonu itibariyle 202 borçlanma aracının ihracı gerçekleştirilmiş, bunun 86'sının satışı nitelikli yatırımcıya borsa dışında yapılmıştır.

2012 yılının ilk üç çeyreğinde şirket satın alma ve

birleşmenin karşılıklı taraflarında tamamlanan 11 sözleşme bulunurken 2013'ün aynı döneminde alış tarafında 7, satış tarafında 12 proje tamamlanmıştır.

Sermaye artırım ve temettü dağıtım işlemlerinde 2012'nin ilk dokuz ayında sırasıyla 35 ve 28 işlem tamamlanmıştır. 2013'ün aynı döneminde ise sermaye artırımında 6, temettü dağıtımında ise 24 işlem tamamlanmıştır.

Değerleme, proje finansmanı, fizibilite analizi gibi işlemleri kapsayan 29 diğer danışmanlık sözleşmesi yılın ilk üç çeyreğinde tamamlanmıştır. Bunların yarısına yakını iki aracı kurum gerçekleştirmiştir.

PORTFÖY YÖNETİMİ FAALİYETLERİ

Aracı kurumlar portföy yönetimi alanında da faaliyet göstermektedir. Aracı kurumlardan toplanan verilerle hazırlanan tablolar, bir yatırımcının birden fazla

Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)

	2012/09 Tamamlanan	Yeni Sözleşme	2013/09 Tamamlanan	Dönem Sonu
Birincil Halka Arz	26	18	14	14
İkincil Halka Arz	0	1	0	2
Tahvil İhracı	112	209	202	32
Satın Alma ve Birleşme-Alış Tarafı	1	7	7	9
Satın Alma ve Birleşme-Satış Tarafı	10	43	12	71
Finansal Ortaklık	0	0	0	0
Sermaye Artırımı	35	37	6	31
Temettü Dağıtımı	28	47	24	24
Özelleştirme Projeleri-Alış Tarafı	1	4	4	2
Özelleştirme Projeleri-Satış Tarafı	2	0	2	5
Diğer Danışmanlık	33	63	29	56
Toplam	248	429	300	246

Kaynak: TSPAKB

kurumda portföy yönetim hesabı olabileceği göz önünde tutularak değerlendirilmelidir.

Portföy yönetimi alanında faaliyet gösteren aracı kurum sayısı Eylül 2013 sonunda, önceki yıla göre herhangi bir değişim göstermeyerek 36 olarak kaydedilmiştir. 2013'ün ilk dokuz ayında aracı kurumlardan portföy yönetim hizmeti alan yatırımcı sayısı bir önceki yıla göre %25 artış gösterirken, yönetilen portföy büyüklüğü %15 artarak 4,9 milyar TL'ye yaklaşmıştır.

Portföy yönetim hizmeti alan bireysel yatırımcı sayısı 525 kişi artışla 2.458'e çıkarken, bireysel yatırımcıların portföy büyüklüğü ise %28 yükselişle 769 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Karşılaştırılan dönemler arasında hisse senedi içerikli A tipi yatırım fonu sayısı 38'den 39'a çıkarken, A tipi yatırım fonlarının toplam büyüklüğü de %19 artış göstermiştir.

Aracı kurumlar tarafından yönetilen B tipi yatırım fonları, hem sayı hem de portföy büyüklüğü açısından A tipi fonlarının önündedir. Eylül 2013 itibarıyla yönetilen fon sayısı 73'e gerilemesine rağmen fon büyüklüğü 3 milyar TL'ye yaklaşmıştır. B tipi fonların toplam büyüklüğünün %55'i tek bir aracı kurumun yönettiği fonlardan oluşmaktadır.

Aracı kurumlar dışında, portföy yönetim şirketleri de bu hizmeti sunmaktadır. SPK'nın yayınladığı verilere

göre portföy yönetimi faaliyetinde bulunan şirket sayısı bir önceki yıla göre 1 adet azalarak 33 olmuştur. Bu kurumlar tarafından yönetilen portföy ise %21 artış göstererek 64 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Bu tutar, aracı kurumların aynı dönem içinde yönettiği toplam fon büyüklüğünün 13 katıdır.

Portföy yönetim şirketlerinden hizmet alan yatırımcı sayısı bir yılda %20 artarak Eylül 2013 itibariyle 2.295 kişiye çıkmıştır. Portföy yönetim şirketlerinden hizmet alan bireysel yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü aynı dönemde 1,2 milyon TL iken aracı kurumların hizmet verdiği bireysel yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü 313.000 TL'dir.

Portföy yönetim şirketlerindeki kurumsal yatırımcı sayısı, aracı kurumlardan hizmet alanların üzerindedir. Portföy yönetim şirketlerinde bu yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü (95 milyon TL), aracı kurumlardaki (29 milyon TL) ortalama büyüklüğün üç katından fazladır.

KREDİLİ İŞLEMLER

Kredili işlemlere ilişkin veriler incelenirken, portföy yönetim faaliyetlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Eylül 2012 sonunda hisse senedi işlemleri için kredi kullandıran aracı kurum sayısı 63 iken 2013'ün aynı döneminin sonunda bu rakam 65'e çıkmıştır.

2013 Eylül ayı sonunda kredili işlem sözleşmesi bulunan yatırımcı sayısı %2 artarak 60.000 kişiye yükselirken kredi kullanan yatırımcı sayısı %10 gerilemiştir. Kişi başına kullandırılan kredi tutarı ise aynı dönemde %40 artışla 121.000 TL olmuştur.

Kredili İşlemler	2012/09	2013/09	Değişim
Kredi Sözleşmeli Yatırımcı Sayısı	58,911	60,282	2.3%
Kredi Kullanan Yatırımcı Sayısı	10,874	9,809	-9.8%
Kredi Bakiyesi (bin TL)	950,906	1,184,655	24.6%
Kişi Başına Kredi (TL)	87,448	120,772	38.1%

Kaynak: TSPAKB

Aracı Kurumlarda Portföy Yönetimi Faaliyetleri

	2012/09	2013/09	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	36	36	0.0%
Yatırımcı Sayısı	2,123	2,648	24.7%
Bireysel Yatırımcı Sayısı	1,933	2,458	27.2%
A Tipi Yatırım Fonu Sayısı	38	39	2.6%
B Tipi Yatırım Fonu Sayısı	77	73	-5.2%
Diğer Kurumsal Yatırımcı Sayısı	15	17	13.3%
Diğer Kurum Sayısı	60	61	1.7%
Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	4,252	4,872	14.6%
Bireysel Yatırımcı	600	769	28.2%
A Tipi Yatırım Fonu	314	375	19.4%
B Tipi Yatırım Fonu	2,729	2,980	9.2%
Diğer Kurumsal Yatırımcı	258	494	91.5%
Diğer Kurum Portföy	351	254	-27.6%

Kaynak: TSPAKB

Portföy Yönetim Şirketleri

	2012/09	2013/09	Değişim
Portföy Yönetim Şirketi Sayısı	34	33	-2.9%
Yatırımcı Sayısı	1,918	2,295	19.7%
Bireysel	1,149	1,417	23.3%
Kurumsal	546	596	9.2%
Tüzel	223	282	26.5%
Portföy Büyüklüğü (Mn. TL)	52,542	63,712	21.3%
Bireysel	1,161	1,689	45.5%
Kurumsal	46,731	56,847	21.6%
Tüzel	4,651	5,176	11.3%

Kaynak: SPK

Öte yandan, aracı kurumlar arasında bu alandaki yoğunlaşma devam etmekte olup 2013'ün ilk yarısı itibariyle toplam kredi hacminin %40'ını banka kökenli üç aracı kurum kullandırmıştır.

ŞUBE AĞI

Türkiye'de faaliyet gösteren aracı kurumların biri hariç tamamı İstanbul merkezlidir. Aracı kurumlar, diğer illerdeki yatırımcılara şube, irtibat bürosu ve anlaşmalı acente şubeleri aracılığıyla ulaşabilmektedir.

Eylül 2013 itibariyle 55 aracı kurumun merkez dışı birimi bulunmaktadır. Bir yıl içinde aracı kurumların yatırımcılara ulaşmak için kullandığı merkez dışı birimlerin sayısı toplamda 260 adet artarak 7.106'ya yükselmiştir.

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube sayısı Eylül 2013 döneminde 8 adet azalarak 159'a düşmüş, irtibat bürosu sayısı

Erişim Ağı	AK Sayısı		Şube Sayısı	
	2012/09	2013/09	2012/09	2013/09
Şube	29	32	167	159
İrtibat Bürosu	25	26	68	73
Acente Şubesi	22	21	6,611	6,874
Toplam	50	55	6,846	7,106

Kaynak: TSPAKB

geçen yılın aynı dönemine göre 5 adet artarak 73'e yükselmiştir. Üç aracı kurum yılın üçüncü çeyreğinde birer yeni şube açarken son bir yıl içinde üç şubesini kapatan bir aracı kurum bulunmaktadır. İrtibat bürosuna sahip kurum sayısı ilgili dönemde 1 adet artış göstermiştir. 2 aracı kurum son bir yıl içinde toplamda üç irtibat bürosu açarken, 1 aracı kurum irtibat bürolarının birini kapatmış, diğer bir aracı kurum da irtibat bürolarının tamamını kapatmıştır.

İNTERNET İŞLEMLERİ

Eylül 2013 itibarıyla, fiziki erişim noktaları dışında interneti kullanarak yatırımcılara ulaşan aracı kurum sayısı 5 adet artarak 74'ye yükselmiştir. Bu artış, piyasaya yeni giren kaldıraçlı işlem yapan dört aracı kurumdan ve yılın ikinci çeyreğinde faaliyete giren yeni bir aracı kurumdan kaynaklanmaktadır.

Bu bölümdeki veriler, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda hesabı olabileceği göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.

2013 Eylül ayı sonunda 68 kurum hisse senedi, 9 aracı kurum SGMK kesim alım-satım, 52 aracı kurum VOB, 43 aracı kurum varant ve 18 aracı kurum kaldıraçlı alım satım işlemleri için internet kanalından hizmet sunmuştur.

İnternette hisse senedi alım satım işlemi yapan yatırımcı sayısı bir yılda %2 azalarak 305.000 kişiye inmiştir. Yine de işlem hacmi aynı dönemde %29 artış göstererek 294 milyar TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde VOB işlem hacmi %17 azalarak 177 milyar TL'ye, yatırımcı sayısı ise %3 düşüşle 6.670 kişiye inmiştir.

İnternet üzerinden gerçekleştirilen varant

işlem hacmi bir yılda %40 artarak 2,8 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Aynı dönemde yatırımcı sayısı %93 artarak 15 bin kişiyi aşmıştır.

İnternette yapılan işlemlerde en fazla artış, kaldıraçlı alım satım işlemlerinde yaşanmıştır. İşlem yapan yatırımcı sayısı %97 artarken, işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre 3 kata yakın artarak 1,4 trilyon TL'ye yükselmiştir.

ÇAĞRI MERKEZİ İŞLEMLERİ

2013 yılının ilk dokuz ayında 16 aracı kurumun çağrı merkezi verileri derlenmiştir. Bir yıl içinde 1 aracı kurumun çağrı merkezi faaliyete geçerken 1 aracı kurum çağrı merkezi işlemlerini durdurmuştur.

Bununla birlikte, 2008 yılından önce bu faaliyetleri ile ilgili bilgileri sağlayan bir aracı kurum, 2008 yılından bu yana ilgili verileri Birliğimize sunmamaktadır. Dolayısıyla, yatırımcıların çağrı merkezi yoluyla hizmet alabileceği kurum sayısı aslında 17'dir.

Çağrı merkezi, yatırımcı sayısı ve işlem hacmi bakımından internetin gerisinde kalmaktadır. Toplam işlem hacimlerinde çağrı merkezinin payı %1'in üs-

İnternet İşlemleri	2012/09	2013/09	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	69	74	7.2%
Hisse Senedi			
Yatırımcı Sayısı	309,935	304,509	-1.8%
İşlem Sayısı	35,338,815	34,707,535	-1.8%
Hacim (Mn. TL)	227,638	293,584	29.0%
SGMK Kesin Alım-Satım			
Yatırımcı Sayısı	120	62	-48.3%
İşlem Sayısı	580	400	-31.0%
Hacim (Mn. TL)	4.1	1.8	-56.1%
VOB			
Yatırımcı Sayısı	6,847	6,670	-2.6%
İşlem Sayısı	5,072,053	4,447,824	-12.3%
Hacim (Mn. TL)	213,734	176,895	-17.2%
Varant			
Yatırımcı Sayısı	7,845	15,149	93.1%
İşlem Sayısı	739,387	1,435,115	94.1%
Hacim (Mn. TL)	2,027	2,841	40.2%
Kaldıraçlı İşlemler			
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	6,068	11,962	97.1%
İşlem Sayısı	4,228,942	10,109,259	139.0%
Hacim (Mn. TL)	479,360	1,356,725	183.0%

Kaynak: TSPAKB

tüne çıkmamaktadır.

Bu bölümde veriler incelenirken, internet işlemlerinde olduğu gibi, bir yatırımcının birden fazla aracı kurumda hesabı olabileceği göz önüne alınmalıdır.

Eylül 2013 sonu itibarıyla 16 aracı kurumun çağrı merkezinden, 20.183 yatırımcı, 4,6 milyar TL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Bir önceki yılın aynı dönemine oranla, çağrı merkezi kanalıyla işlem yapan yatırımcı sayısı %11 artarken, işlem hacmi de %43 artmıştır.

2013 Eylül döneminde vadeli işlem hacmi iki katına çıkarak 2 milyar TL'nin üzerine ulaşmıştır. Çağrı merkezi kanalıyla gerçekleştirilen toplam vadeli işlem hacminin yarısından çoğu sadece bir aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir.

Üç aracı kurumda çağrı merkezi üzerinden yapılan tahvil-bono işlemlerinin toplamı 1,3 milyon TL'de kalmıştır. Bu kanaldan yapılan SGMK işlemlerinde yıllık bazda göze çarpan %61'lik gerileme, çağrı merkezi hizmetini durduran bir aracı kurumdan kaynaklanmaktadır.

Çağrı Merkezi İşlemleri

	2012/09	2013/09	Değişim
Aracı Kurum Sayısı	16	16	0.0%
Hisse Senedi			
Yatırımcı Sayısı	18,195	20,183	10.9%
İşlem Sayısı	327,640	433,169	32.2%
Hacim (Mn. TL)	3,201	4,577	43.0%
SGMK Kesin Alım-Satım			
Yatırımcı Sayısı	33	28	-15.2%
İşlem Sayısı	63	167	165.1%
Hacim (Mn. TL)	3.3	1.3	-60.6%
Vadeli İşlem ve Opsiyon			
Yatırımcı Sayısı	286	363	26.9%
İşlem Sayısı	16,352	22,191	35.7%
Hacim (Mn. TL)	970	2,030	109.3%
Varant			
Yatırımcı Sayısı	300	1,150	283.3%
İşlem Sayısı	4,291	11,788	174.7%
Hacim (Mn. TL)	8.2	129	1473.2%
Kaldıraçlı İşlemler			
Yatırımcı Sayısı	264	196	-25.8%
İşlem Sayısı	6,663	6,310	-5.3%
Hacim (Mn. TL)	695	5,125	637.5%

Kaynak: TSPAKB

Çağrı merkezi üzerinden kaldıraçlı alım satım işlemi sunan yalnızca tek bir aracı kurum bulunmaktadır. 196 yatırımcıya hizmet vermiş olan bu kurum, 2013'ün ilk dokuz ayında 5,1 milyar TL'lik işlem hacmi gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen bu hacim geçen yılın aynı dönemine oranla 6 kat artış göstermiştir.

ÇALIŞAN PROFİLİ

Aracı kurumlarda çalışan sayısı Eylül 2013 sonunda, geçen yılın aynı dönemine göre 278 kişi artarak 5.471 kişiye yükselmiştir. Piyasaya yeni giren ve kaldıraçlı işlemlerde uzmanlaşan kurumların işe alımlarıyla, sektördeki çalışan sayısı 2008'in üçüncü çeyreğinden bu yana en yüksek seviyeye çıkmıştır. Kurum başına ortalama çalışan sayısı 57 iken, sektörde çalışanların %60'ı erkektir.

Aracı Kurumların Toplam Çalışan Sayısı

	2012/09	2013/09
Kadın	2,059	2,193
Erkek	3,134	3,278
Toplam	5,193	5,471

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Departman Dağılımı

Karşılaştırılan dönemler arasında çalışanların departman dağılımında önemli değişimler yaşanmamıştır.

2013 Eylül ayı sonunda merkez dışı birimlerde çalışanlar, toplam çalışanların üçte birini oluşturmaya devam etmiştir. Bu çalışanlar ağırlıklı olarak şubelerde istihdam edilmektedir.

2013'ün ilk üç çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine göre en belirgin değişim 1,3 puanlık artış ile yurtiçi satış departmanında yaşanmıştır. Kaldıraçlı işlem faaliyeti sunan aracı kurum sayısındaki artışla birlikte, bu kurumların yurtiçi satış departmanında çalışan personel istihdamını arttırmaları, yükselişte etkili olmuştur.

Departmanlara Göre Çalışanlar	Çalışanların Dağılımı		Ortalama Çalışan Sayısı	
	2012/09	2013/09	2012/09	2013/09
Merkez Dışı*	30.9%	28.7%	5.4	5.3
Şube	19.0%	17.0%	5.9	5.8
Acente	6.7%	6.2%	-	-
İrtibat Bürosu	5.2%	5.5%	4.0	4.1
Mali ve İdari İşler	15.1%	15.0%	8.3	8.6
Yurtiçi Satış	7.8%	9.1%	7.2	8.2
Dealer	7.0%	6.8%	5.7	5.8
Bilgi İşlem	4.5%	5.0%	3.4	4
Broker	4.9%	4.5%	3.5	3.1
Araştırma	4.4%	4.5%	4.5	4.6
Yurtdışı Satış	3.4%	3.4%	4.5	4.4
İç Denetim-Teftiş	3.4%	3.3%	2.0	1.9
Kurumsal Finansman	3.0%	3.3%	4.6	4.8
Hazine	2.3%	2.0%	3.1	2.4
İnsan Kaynakları	1.1%	1.2%	1.6	4.7
Portföy Yönetimi	1.1%	0.8%	2.4	1.7
Diğer	11.0%	12.4%	6.6	7.0

*Ortalama çalışan sayısına acente şubeleri dahil edilmemiştir.
Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Eğitim Durumu

Sektör çalışanlarının %82'si yüksekokul ve üzeri eğitim seviyesine sahiptir. Birliğimizin derlediği verilere göre sektör çalışanlarının %0,5'i (30 kişi) doktora diplomasına sahiptir. Yüksek lisans derecesine sahip çalışanlar toplamın %14'ünü oluşturmaktadır. 2013 yılının ilk dokuz ayında, bir önceki yıla göre eğitim seviyesinin yükseldiği göze çarpmaktadır. İlgili dönemler arasında yüksek lisans derecesine sahip çalışanların payı aynı kalırken, lisans derecesine sahip çalışanların payı yarım puanın üzerinde artış göstermiştir. Lise ve altı mezuniyet derecesine sahip çalışanların oranı 2 puan düşmüştür.

Çalışanların Eğitim Durumu	2012/09	2013/09
Doktora	0.3%	0.5%
Yüksek Lisans	13.5%	13.5%
Lisans	60.3%	61.0%
Yüksekokul	5.8%	7.1%
Lise	15.8%	14.2%
Ortaokul	1.8%	1.6%
İlkokul	2.3%	2.0%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların Yaş Dağılımı

Aracı kurum çalışanları yaş dağılımı bazında incelendiğinde çalışanların en fazla olduğu grup %24 pay ile 36-40 yaş aralığıdır. Ardından, %20 pay ile 31-35 yaş grubu gelmektedir. Eylül 2013 döneminde 18-25 yaş aralığındaki çalışan personelin toplamdaki payı, geçen yılın aynı dönemine kıyasla 1 puan üzerinde bir artış gösterirken, 41 ve üzeri yaş grubu personelin toplamdaki payı yaklaşık 2 puan artış göstermiştir.

Çalışanların Yaş Dağılımı	2012/09	2013/09
18-25	6.3%	7.6%
26-30	18.2%	17.7%
31-35	21.1%	19.6%
36-40	25.0%	23.8%
41-45	18.2%	19.3%
46-50	7.3%	8.0%
51-55	2.6%	2.7%
56-60	0.7%	0.7%
61+	0.5%	0.6%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Çalışanların İş Tecrübesi

Aracı kurum çalışanlarının iş tecrübesi bazında dağılımında, personelin %58'inin 10 yıl üzeri tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. Ancak, son bir yıl içinde 10 yıl üzeri tecrübeye sahip çalışan sayısının toplamdaki payı 3 puanın üzerinde bir azalış gösterirken, 10 yıl altında deneyime sahip çalışanlarının payı yükselmiştir.

En belirgin artış, sektöre yeni girişi ifade eden 0-2 yıl tecrübeli çalışanların payında görülmektedir. Son bir yılda bu grubun payı 2 puan artışla %10'un üzerine çıkmıştır. Bu artış, kaldıraçlı işlem hizmeti sunan aracı kurumların ağırlıklı olarak genç personel istihdamına yer vermesinden kaynaklanmaktadır. 3-5 yıl tecrübeye sahip çalışan sayısı da aynı dönemde %13 seviyesine yaklaşmıştır. 11-20 yıl aralığında tecrübeye sahip olan personelin toplamdaki payı ise 3 puanın üzerinde bir düşüşle %41'e gerilemiştir.

Çalışanların İş Tecrübesi (Yıl)		
	2012/09	2013/09
0-2	8.4%	10.1%
3-5	11.9%	12.5%
6-10	19.1%	20.1%
11-15	23.1%	20.7%
16-20	21.3%	20.5%
21-25	11.6%	11.5%
26-30	3.2%	3.2%
31+	1.5%	1.4%
Toplam	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

GENEL DEĞERLENDİRME

Raporumuzda aracı kurum sektörünün 2013 yılının ilk dokuz ayındaki faaliyetleri, önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslanarak değerlendirilmiştir.

Yılın ilk dokuz ayında aracı kurumların pay piyasası işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %41 artış göstererek 1,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Piyasada işlemlerin yaklaşık yarısı ilk 10 aracı kurum tarafından gerçekleştirilmiştir. 2013 yılının ilk dokuz ayında yurt içi yatırımcıların toplam işlem hacmindeki payı geçen yılın aynı dönemine oranla yaklaşık 2,5 puan gerilemiştir.

Pay piyasasındaki işlemlere departman bazında bakıldığında internet işlemlerinin, 2013'ün ilk dokuz ayında, geçen yılın aynı dönemine oranla 2,1 puan gerileyerek %23,7'ye gerilemiş olduğu görülmekle beraber işlemlerin ağırlıklı kısmı internet üzerinden yapılmaya devam etmektedir.

Yılın ilk üç çeyreğinde Borsa İstanbul'da 7,3 milyar TL'lik varant işlemi kaydedilmiştir. Bu işlemlerin %46'sı yerli bireysel yatırımcılar, %36'sı yabancı kurumlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

2013'ün ilk dokuz ayında vadeli işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %10 artarak 652 milyar TL olmuştur. Aracı kurumlar toplam işlem hacminin %88'ini gerçekleştirmişlerdir. Aracı kurumlar tarafından yapılan işlemlerin %22'si yabancı yatırımcılar tarafından kaydedilmiştir. İnternet işlemlerinin toplam hacim payındaki düşüşü dikkat çekmekle beraber internet işlemleri ilk sırada yer almaktadır.

2013 Eylül ayı sonu itibariyle aracı kuruluşların kesin alım satım işlemleri bir önceki yılın ilk dokuz ayına göre %25 artışla 1,6 trilyon TL'yi aşmış, repo-ters repo işlemleri ise yaklaşık %10 gerileyerek 9,5 trilyon TL'nin üstüne çıkmıştır. 2013'ün ilk dokuz ayında, 53 aracı kurumun faaliyet gösterdiği kesin alım satım piyasasındaki işlemlerin %94'ünü, repo-ters repo işlemlerinin ise %87'sini ilk 10 aracı kurum gerçekleştirmiştir.

2013'ün ilk 9 ayında toplam 3,3 trilyon TL'lik kaldıraçlı alım satım işlemi gerçekleştirilmiştir. Bir önceki yılın

giren ve kaldıraçlı işlemlerde uzmanlaşan kurumların işe alımları etkili olmuştur.

aynı dönemine göre kaldıraçlı alım satım işlem hacmi %94'lük bir artış göstermiştir. Kaldıraçlı işlemlerde yurtiçi bireysel yatırımcılar toplam işlem hacminin %56'sını gerçekleştirirken, işlemlerin %60'lık kısmı internet ve yurtiçi satış kanalıyla gerçekleşmiştir.

2013'ün üçüncü çeyreğinde kurumsal finansman faaliyetleri hareketliliğini korumuş, özellikle tahvil tarafında 202 ihraç gerçekleşmiştir. Diğer yandan Eylül sonu itibarıyla Pegasus ve Halk GYO gibi büyük halka arzlar ve bir borsa yatırım fonuyla birlikte toplam 14 adet birincil halka arz gerçekleşmiştir. Bu dönemde toplam halka arz büyüklüğü 1,3 milyar TL olarak kaydedilmiştir.

2013'ün ilk dokuz ayında aracı kurumlardan portföy yönetim hizmeti alan yatırımcı sayısı bir önceki yıla göre %25 artış gösterirken, yönetilen portföy büyüklüğü %15 artarak 4,9 milyar TL'ye yaklaşmıştır.

2013 Eylül ayı sonunda kredili işlem sözleşmesi bulunan yatırımcı sayısı %2 artarak 60.000 kişiye yükselirken kredi kullanan yatırımcı sayısı %10 gerilemiştir. Kişi başına kullanılan kredi tutarı ise aynı dönemde %40 artışla 121.000 TL'ye ulaşmıştır.

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube sayısı Eylül 2013 döneminde 8 adet azalarak 159'a düşmüş, iribat bürosu sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 5 adet artarak 73'e yükselmiştir.

Aracı kurumlarda çalışan sayısı Eylül 2013 sonunda, geçen yılın aynı dönemine göre 278 kişi artarak 5.471 kişiye yükselmiştir. Bu artışta, piyasaya yeni

ARACI KURUMLARIN 2013/09 DÖNEMİ FİNANSAL VERİLERİ

Raporumuzda 2012 yılının ilk dokuz ayına ilişkin 96 aracı kuruma ve 2013 yılının ilk dokuz ayına ilişkin 95 aracı kuruma ait solo bilanço ve gelir tablosu verileri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır.

Birliğimiz, aracı kurumların kamuya açıkladıkları özet finansal tabloların yanı sıra, bu tablolara ilişkin detaylı verileri de derlemektedir. Birliğimiz tarafından hazırlanan ve Nisan 2010'da yayınlanan Aracı Kurum Finansal Tablo Hazırlama Rehberi doğrultusunda düzenlenen detay ve özet tablolar arasında ufak farklılıklar mevcuttur. Ancak raporumuzda, uygulama birliği açısından daha sağlıklı bulunduğundan, çeşitli tablolar detaylı veriler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarındaki değişiklikler ışığında yatırım kuruluşlarının finansal tablo formatlarına ilişkin olarak Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği'ni 13.06.2013 tarihinde yayınlamıştır. Sermaye Piyasası Kurulu, 2013/19 sayılı Haftalık Bülteinde yatırım kuruluşlarının finansal tablo formatlarına ilişkin yeni bir şablon açıklamıştır. Bununla beraber bazı kalemlerin tanımları değişmiş, yeni alt başlıklar eklenmiştir. 2013/09 döneminde derlenen veriler yeni formatta toplanmışken 2012/09 verileri eski formatta sunulmaktadır.

BİLANÇO ANALİZİ

VARLIKLAR

30 Eylül 2013 itibarıyla aracı kurum sektörünün toplam varlıkları, bir önceki yılın aynı dönemine göre %30 artarak 13 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Likit bir yapıya sahip olan sektörün bilançosunda toplam varlıkların %93'ünü dönen varlıklar oluşturmaktadır.

Dönen Varlıklar

Sektör varlıklarının %57'sini nakit ve nakit benzeri

varlıklar oluşturmaktadır. 2012 yılının aynı dönemine göre %36 oranında artış gösteren bu varlıkların toplam değeri 7,4 milyar TL'dir. Nakit ve nakit benzeri varlıklar, aracı kurumların kendi hesaplarına yaptıkları vadeli ve vadesiz mevduat, yatırım fonu, ters repo ve para piyasası işlemleri ile müşterilerine ait varlıkları içermektedir. Nakit ve nakit benzeri varlıkların %93'ünü vadeli mevduatlar oluşturmaktadır. Bu vadeli mevduatların %72'si iki aracı kuruma aittir.

Aracı kurumların yatırım amacıyla ellerinde bulundurdukları varlıkları gösteren kısa vadeli finansal yatırımların toplam varlıklardaki payı %8'dir. Eylül 2013 sonu itibarıyla kısa vadeli finansal yatırımlar yıllık bazda %33 artarak 1 milyar TL olmuştur. Hisse senedi yatırımlarında yaşanan %67'lik artış, kısa vadeli finansal yatırımlarda yaşanan artışın ana nedenidir.

Nakit ve nakit benzeri varlıklar ile finansal yatırımlar beraber değerlendirildiğinde sektörün portföy dağılımı incelenebilmektedir. 30 Eylül 2013 itibarıyla aracı kurumların toplam portföyü bir önceki yılın aynı dönemine göre %37 artış göstererek 8,3 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Bu artışın çoğunluğu repo ve mevduatın yıllık bazda %37 artmasından kaynaklanmaktadır.

2013 yılının ilk dokuz ayında aracı kurum portföylerinde yer alan hisse senedi yatırımları yıllık bazda %67 artış göstererek 225 milyon TL olmuştur. Bu tutar Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinin toplam değerinin %0,14'üne (binde 1,4) işaret etmektedir. Geçen yılın aynı döneminde bu oran %0,10 (binde 1) idi.

Aracı kurumların kendi portföylerine yaptığı hisse senedi işlem hacmi, dönem boyunca elde ettikleri ortalama hisse senedi portföy büyüklüğüne orantılı olarak, kurumların hisse senetlerini ortalama ne kadar süre elde tuttuğu hesaplanabilmektedir. Ara-

Aracı Kurumların Portföy Dağılımı					
Yatırım Araçları	30/09/2012		30/09/2013		
	Mn. TL	Mn. TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Repo ve Mevduat	5,270.0	7,234.0	37.3%	87.1%	87.2%
Kamu SGMK	402.9	454.2	12.7%	6.7%	5.5%
Özel SGMK	165.3	282.5	70.9%	2.7%	3.4%
Hisse Senedi	134.6	224.9	67.1%	2.2%	2.7%
Diğer	75.9	103.6	36.6%	1.3%	1.2%
Toplam	6,048.7	8,300.0	37.2%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

cı kurum sektörünün 2013 yılının ilk dokuz ayında hisse senedi portföy değeri ortalaması, elde tutulan ortalama portföy değeri olarak kabul edildiğinde, bu portföy 225 milyon TL olarak bulunmaktadır. Diğer taraftan aracı kurumlar aynı dönemde kendi portföylerine 79 milyar TL'lik hisse senedi işlemi yapmıştır. Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, aracı kurumların ilk dokuz ayda kendi portföylerinin 296 katı kadar işlem yaptığı sonucuna ulaşılmaktadır. Portföy için yapılan işlemin hem alım hem de satım tarafı ol-

duğu göz önünde bulundurulursa, ilgili dönemde hisse senedi portföylerinin 148 defa değiştiği hesaplanmaktadır. Bir diğer ifadeyle, 2013 yılının ilk dokuz ayında aracı kurumlar hisse senedi portföylerini ortalama olarak 2 gün ellerinde tutmuştur. Bu süre 2012 yılının aynı döneminde de 2 gün idi. Eylül 2013 itibariyle aracı kurumların toplam varlıklarının %27'sini kısa vadeli ticari alacaklar oluşturmuştur. Dönem sonu itibariyle 3,5 milyar TL olan bu hesapta, kredili müşterilerden alacaklar (1,2 milyar TL) ile takas ve saklama merkezi (1,1 milyar TL) ön plana çıkmaktadır.

Aracı Kurum Sektörünün Bilançosu					
Varlıklar	30/09/2012		30/09/2013		
	Mn. TL	Mn. TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
I. DÖNEN VARLIKLAR	9,113.8	12,098.1	32.7%	91.1%	93.3%
Nakit ve Nakit Benzerleri	5,414.7	7,384.0	36.4%	54.1%	56.9%
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	756.2	1,005.8	33.0%	7.6%	7.8%
Ticari Alacaklar (Kısa Vadeli)	2,802.7	3,456.1	23.3%	28.0%	26.6%
Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Al. (KV)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Diğer Alacaklar (Kısa Vadeli)	101.4	153.8	51.7%	1.0%	1.2%
Türev Araçlar	0.0	46.7	A.D.	0.0%	0.4%
Peşin Ödenmiş Giderler	0.0	25.7	A.D.	0.0%	0.2%
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	0.0	11.8	A.D.	0.0%	0.1%
Diğer Dönen Varlıklar	38.8	14.1	-63.5%	0.4%	0.1%
Satış Ama. Elde Tutulan Duran Var.	0.0	0.2	A.D.	0.0%	0.0%
II. DURAN VARLIKLAR	892.4	874.9	-2.0%	8.9%	6.7%
Ticari Alacaklar (Uzun Vadeli)	0.3	1.4	345.6%	0.0%	0.0%
Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Al. (UV)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Diğer Alacaklar (Uzun Vadeli)	16.4	29.9	82.2%	0.2%	0.2%
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	621.5	548.3	-11.8%	6.2%	4.2%
Türev Araçlar	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Özkaynak Yön. Değerlenen Yat.	66.0	65.0	-1.5%	0.7%	0.5%
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	4.7	4.5	-2.6%	0.0%	0.0%
Maddi Duran Varlıklar	121.3	134.3	10.7%	1.2%	1.0%
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	18.2	29.1	60.3%	0.2%	0.2%
Peşin Ödenmiş Giderler	0.0	7.7	A.D.	0.0%	0.1%
Ertelenmiş Vergi Varlığı	31.3	54.2	73.4%	0.3%	0.4%
Diğer Duran Varlıklar	12.7	0.4	-97.0%	0.1%	0.0%
TOPLAM VARLIKLAR	10,006.2	12,973.0	29.6%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamlı Değil

2013 yılının ilk dokuz ayında sektörün kredili müşterilerden alacakları %28 yükselmiştir. Müşterilere kullandırılan kredinin %32'si iki aracı kurum tarafından açılmıştır.

Türev araçlar kalemi 2013/06 döneminden önce kullanılan finansal tablo formatında kısa vadeli finansal yatırımlar altında takip edilmekteydi. 2013/06'dan itibaren türev araçlar kalemi ayrı bir bilanço kalemi olarak tanımlanmıştır. 2012/09'da kısa vadeli finansal yatırımların altında takip edilen türev araç yatırımları 4 milyon TL idi. Türev araçlar kalemi bu dönem 47 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Diğer dönen varlıklar kalemi bir önceki döneme göre %64 azalarak 14 milyon TL olmuştur. Eski şablonda peşin ödenen vergi ve fonlar ile gelecek aylara/yıllara ait giderler diğer dönen varlıklar kaleminin alt kalemleri idi. Yeni şablonda bu kalemler de ayrıca takip edilmeye başlanmıştır. Peşin ödenen vergi ve fonlar yeni şablonda cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar kaleminde takip edilmektedir. 2012 yılının ilk dokuz ayında 8 milyon TL iken, 2013 yılının ilk dokuz ayında 12 milyon TL olmuştur. 2012 yılının ilk dokuz ayında 17 milyon TL olan gelecek yıllara/aylara ait giderler, 2013 yılında peşin ödenmiş giderler başlığı altında 26 milyon TL olmuştur.

Duran Varlıklar

Karşılaştırılan dönemler arasında %2 düşüş gösteren duran varlıklar 875 milyon TL'ye inmiştir. Toplam varlıklar içindeki payı da 2 puanlık düşüşle %7'ye gerilemiştir.

Duran varlıkların en önemli kalemi, Eylül 2013 itibariyle toplam varlıklar içinde %4 paya sahip olan uzun vadeli finansal yatırımlardır. Aracı kurum sektörünün uzun vadeli finansal yatırımları 2012

yılının aynı dönemine göre %12 azalarak 548 milyon TL'ye düşmüştür.

30 Eylül 2013 itibariyle aracı kurumların uzun vadeli finansal yatırımlarının %53'ünü hisse senetleri oluşturmaktadır. 288 milyon TL'lik bu tutarın ağırlıklı kısmı iştirak hisselerini içermekte olup toplam tutarın üçte birine tek bir aracı kurum sahiptir. Hisse senedi yatırımlarında yaşanan %28'lik düşüş, bir aracı kurumun iştirak satışından kaynaklanmaktadır.

2013 yılının ilk dokuz ayında Borsa İstanbul veya Takasbank'ta teminat olarak bulundurulmuş uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymet portföyünde artma olmuştur. Uzun vadeli kamu kesimi sabit getirili menkul kıymetler 2013 Eylül ayı sonu itibariyle yıllık bazda %39 artmış ve 23 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu artışta bir aracı kurumun yaptığı yatırımlar ön plana çıkmaktadır. Diğer taraftan, özel sektör borçlanma araçlarına yapılan uzun vadeli yatırımlar 1,2 milyon TL'den 1,1 milyon TL'ye inmiştir. Kısa ve uzun vadeli finansal yatırımlar birlikte ele alındığında, kısa vadeli yatırımlar arasında SGMK'ların, uzun vadeli yatırımlar arasında ise iştirak hisse senetlerinin ağırlıklı olarak bulunduğu görülmektedir.

Duran varlıkların altındaki bir diğer kalem olan öz-kaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar, 2013/09 itibariyle %1,5 düşüşle 65 milyon TL olmuştur. Toplam varlıkların %1'ini oluşturan maddi duran varlıklar ise yıllık bazda %11 artarak 134 milyon TL'ye ulaşmıştır. Diğer duran varlıklar kaleminde bir önceki yılın aynı dönemine göre görülen azalış bir aracı kurumun iştirak satışından kaynaklanmaktadır.

YÜKÜMLÜLÜKLER

Eylül 2013 itibariyle sektörün kısa vadeli

Aracı Kurumların Uzun Vadeli Finansal Yatırımları					
Yatırım Araçları	30/09/2012	30/09/2013	% Değişim	30/09/2012	30/09/2013
	Mn. TL	Mn. TL		% Dağılımı	% Dağılımı
Hisse Senetleri*	396.8	287.8	-27.5%	63.9%	52.5%
Kamu SGMK	16.7	23.1	38.9%	2.7%	4.2%
Özel SGMK	1.2	1.1	-5.6%	0.2%	0.2%
Diğer*	206.8	236.3	14.2%	33.3%	43.1%
Toplam	621.5	548.3	-11.8%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamli Değil

*Bazı aracı kurum iştirakleri bu kalemde takip edilmektedir.

Araç Kurum Sektörünün Bilançosu

Kaynaklar	30/09/2012	30/09/2013	% Değişim	30/09/2012	30/09/2013
	Mn. TL	Mn. TL		% Dağılımı	% Dağılımı
I. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	6,987.6	9,681.5	38.6%	69.8%	74.6%
Kısa Vadeli Borçlanmalar	4,424.9	6,396.4	44.6%	44.2%	49.3%
Uzun Vad. Borçlanmanın Kısa Vad. Kısımları	0.0	0.6	A.D.	0.0%	0.0%
Diğer Finansal Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	42.2	15.6	-63.0%	0.4%	0.1%
Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)	2,375.0	2,941.7	23.9%	23.7%	22.7%
Diğer Borçlar (Kısa Vadeli)	44.3	57.6	29.9%	0.4%	0.4%
Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. (Kısa Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kaps. Borçlar	0.0	31.6	A.D.	0.0%	0.2%
Türev Araçlar	0.0	141.6	A.D.	0.0%	1.1%
Ertelenmiş Gelirler	0.0	0.1	A.D.	0.0%	0.0%
Devlet Teşvik ve Yardımları (Kısa Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Dönem Kârı Vergi Yükümlülüğü	9.0	27.6	206.0%	0.1%	0.2%
Kısa Vadeli Karşılıklar	17.6	52.0	194.4%	0.2%	0.4%
Çalışanlara Sağ. Fay. İliş. Karş. (Kısa Vadeli)	53.7	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Diğer Yükümlülükler (Kısa Vadeli)	20.8	16.7	-19.8%	0.2%	0.1%
Satış Amacıyla Elde Tutulan Duran Var. İliş. Yük.	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
II. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	66.9	63.8	-4.6%	0.7%	0.5%
Uzun Vadeli Borçlanmalar	10.6	8.0	-24.6%	0.1%	0.1%
Diğer Finansal Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	0.1	0.0	-87.1%	0.0%	0.0%
Ticari Borçlar (Uzun Vadeli)	0.0	0.4	799.9%	0.0%	0.0%
Diğer Borçlar (Uzun Vadeli)	3.0	0.8	-73.9%	0.0%	0.0%
Ana Faal. Kon. Dış. Fin. Sek. Faal. Uzun Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Türev Araçlar	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Ertelenmiş Gelirler	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Devlet Teşvik ve Yardımları (Uzun Vadeli)	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Uzun Vadeli Karşılıklar	6.8	46.5	586.9%	0.1%	0.4%
Çalışanlara Sağ. Fay. İliş. Karş. (Uzun Vadeli)	34.9	0.0	A.D.	0.3%	0.0%
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Borçlar	0.0	0.0	A.D.	0.0%	0.0%
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	11.0	8.1	-26.6%	0.1%	0.1%
Diğer Yükümlülükler (Uzun Vadeli)	0.5	0.0	-90.1%	0.0%	0.0%
III. ÖZKAYNAKLAR	2,951.7	3,227.7	9.3%	29.5%	24.9%
Ödenmiş Sermaye	1,581	1,774.2	12.2%	15.8%	13.7%
Sermaye Düzeltmesi Farkları	302	289.2	-4.3%	3.0%	2.2%
Geri Alınmış Paylar	0.0	-3.4	A.D.	0.0%	0.0%
Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-)	0.0	-7	A.D.	0.0%	-0.1%
Paylara İlişkin Primler/İskontoları	8	8.2	0.1%	0.1%	0.1%
Değer Artış Fonları	228	0	A.D.	2.3%	0.0%
Ortak Kontrol Altındaki İşl. Birleşmeleri Etkisi	0.0	0	A.D.	0.0%	0.0%
K/Z Yen. Sınıflandırılacak Bir. Diğ. Kap. Gel./Gid.	0.0	-15.4	A.D.	0.0%	-0.1%
K/Z Yen. Sınıflandırılmay. Bir. Diğ. Kap. Gel./Gid.	0.0	93.3	A.D.	0.0%	0.7%
Yabancı Para Çevirim Farkları	-0.2	0	A.D.	0.0%	0.0%
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	267	292.0	9.4%	2.7%	2.3%
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	325	329.5	1.4%	3.2%	2.5%
Net Dönem Kârı/Zararı	240	464.5	93.3%	2.4%	3.6%
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	-	2.5	A.D.	0.0%	0.0%
TOPLAM KAYNAKLAR	10,006.2	12,973.0	29.6%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D: Anlamlı Değil

yükümlülükleri yıllık bazda %39 artarak 9,7 milyar

TL'ye ulaşmıştır. Karşılaştırılan dönemlerde sektörün borçlar toplamının aktif büyüklüğüne oranı %71'den %75'e çıkmıştır. Özkaynaklar ise 3 milyar TL'den 3,2 milyar TL'ye yükselmiştir.

Kısa Vadeli Yükümlülükler

Aracı kurumların kısa vadeli yükümlülükleri Eylül 2012'de 7 milyar TL iken, Eylül 2013'te 9,7 milyar TL'ye yükselmiştir.

6,4 milyar TL'ye ulaşan kısa vadeli borçların tamamına yakınına para piyasasına borçlar oluşturmakta olup, bu tutarın %81'i iki aracı kuruma aittir. Bu aracı kurumların bilançolarına daha ayrıntılı bakıldığında, para piyasasından borçlanıp TL ve döviz mevduat ile vadeli işlemler ve kaldıraçlı işlemlere yöneldikleri gözlemlenmektedir.

Eylül 2013 itibariyle diğer finansal yükümlülükler geçen yılın aynı dönemine göre %63 azalarak 16 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu azalmanın nedeni yeni şablon uyarınca türev araçlar kaleminin artık burada takip edilmemesidir. Türev araçlara bu dönem yeni bir başlık olarak yer verilmiştir. 2012/09'da 37 milyon TL olan türev araç yükümlülüğü 2013/09'da 142 milyon TL olmuştur.

Kısa vadeli ticari borçlar, toplam yükümlülükler içerisinde %23 ağırlık ile finansal borçlardan sonra en büyük kalemdir. Kısa vadeli ticari borçlar, Eylül 2013 itibariyle yıllık bazda %24 artmıştır. Kısa vadeli ticari borçların %71'ini müşterilere borçlar oluşturmaktadır. Müşterilerin para piyasasından alacakları, müşterilere repo işlemlerinden doğan borçlar ve takastan alınıp müşteri hesaplarına yansıtılacak olan tutarları gösteren müşterilere borçlar kalemi, geçen yılın aynı dönemine göre %15 artarak 2,1 milyar TL olmuştur. Bu tutarın yarısı iki aracı kuruma aittir. Kısa vadeli ticari borçların artmasında bir diğer etken de takas ve saklama merkezine olan borçlar kaleminin bir önceki yıla göre %45 artarak 417 milyon TL'ye yükselmesidir. Artış özellikle iki aracı kurumun dönem sonu müşteri pozisyonlarındaki değişimi yansıtmaktadır.

Bu dönem yeni şablon gereğince değişen ve yeni eklenen kalemler olmuştur. Eski şablonda kısa vadeli finansal borçlar altında kısa vadeli borçlanmalar ve uzun vadeli borçlanma karşılıklarının kısa vadeli kısımları takip edilmekteydi. Yeni şablon ile bu 2 kalem ayrıştırılmıştır.

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kalemi yeni şablonda kısa vadeli karşılıklar (kısa vadeli) kaleminde takip edilmektedir. Kısa vadeli karşılıklar kalemi 2013 yılının ilk dokuz ayında 52 milyon TL olmuştur.

Diğer taraftan diğer yükümlülükler altında takip edilen ertelenmiş gelirler de artık yeni bir başlık olarak finansal tabloda gösterilmektedir.

Uzun Vadeli Yükümlülükler

Aracı kurumların uzun vadeli yükümlülükleri Eylül 2012'ye kıyasla %5 azalarak 64 milyon TL'ye düşmüştür. Bu düşüşte uzun vadeli karşılıklar kalemi altında yer alan ertelenmiş vergi yükümlülüğü, uzun vadeli borçlanmalar ve diğer yükümlülükler (uzun vadeli) kalemlerinin azalması etkili olmuştur. Uzun vadeli diğer borçlar bir aracı kurumun ilişkili taraf

ile yaptığı ticari olmayan borçlanmanın azalması ile beraber %74 azalarak 1 milyon TL civarında gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, ertelenmiş vergi yükümlülüğü ilgili dönemde %27 azalarak 8 milyon TL'ye azalmıştır. Ertelenmiş vergi yükümlülüğünde gerçekleşen bu azalış bir aracı kurumdan kaynaklanmaktadır.

Uzun vadeli karşılıklar kaleminde yaşanan 6 katlık artışın nedeni çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar (uzun vadeli) kaleminin yeni şablonunda, uzun vadeli karşılıklar kaleminin altında takip edilmeye başlanmasıdır. Uzun vadeli karşılıklar 2013 yılının ilk dokuz ayında 47 milyon TL olmuştur.

Özkaynaklar

Eylül 2013 itibariyle, aracı kurum sektörünün özkaynakları, karşılaştırılan dönemler arasında %9 artarak 3,2 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu artışta ödenmiş sermayenin yanı sıra net dönem kârındaki artış etkili olmuştur. Gelir tablosu analizi bölümünde inceleneceği üzere, 2013 yılının ilk dokuz ayında sektörün net dönem kârı yıllık bazda %93 artarak 465 milyon TL olmuştur.

SONUÇ

Eylül 2013 itibariyle aracı kurum sektörünün varlıkları, bir önceki yılın aynı dönemine göre %30 artarak 13 milyar TL olmuştur. Likit yapılarını korumaya devam eden aracı kurumların toplam varlıklarının %93'ünü dönen varlıklar oluşturmuştur. Toplamda 12,1 milyar TL olan dönen varlıkların 7,4 milyar TL'si nakit ve nakit benzerleridir. Varlık ve yükümlülükler beraber değerlendirildiğinde aracı kurumların para piyasasından borçlanarak banka mevduatı, vadeli işlemler ve kaldıraçlı işlemlere yatırım yaptıkları görülmüştür.

Dönem sonu itibariyle 9,7 milyar TL olan kısa vadeli yükümlülüklerin en büyük kalemi kısa vadeli borçlanmalardır. 6,4 milyar TL'ye ulaşan kısa vadeli borçlanmaları %82'sini para piyasasına borçlar oluşturmaktadır.

Kısa vadeli yükümlülüklerin 2,9 milyar TL'sini

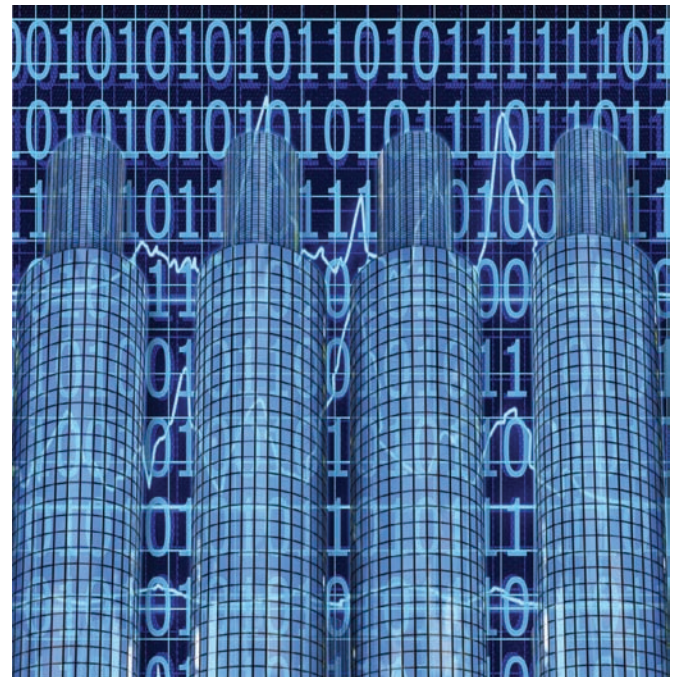
oluşturan ticari borçlar, karşılaştırılan dönemler arasında %24 artmıştır. Bu artışta müşterilerin para piyasasından alacakları ile takas ve saklama merkezine olan borçlar kaleminin artması etkili olmuştur.

Özkaynaklar, aracı kurumların ödenmiş sermayelerini arttırmaları dolayısıyla %9 artarak 3 milyar TL'den 3,2 milyar TL'ye çıkmıştır. Karşılaştırılan dönemlerde sektörün borçlar toplamının aktif büyüklüğüne oranı 4 puanlık artışla %75'e çıkmıştır.

GELİR TABLOSU ANALİZİ

Daha önce belirtildiği gibi, Birliğimiz aracı kurumların özet mali tablolarının yanı sıra detaylı verilerini de derlemektedir. Detaylı mali tablolar, uygulama birliği sağlanması açısından aracı kurumların verilerini daha sağlıklı bir biçimde göstermektedir. Bu nedenle gelir dağılımı analizi, bu rakamlar dikkate alınarak yapılmıştır.

Farklı uygulamalar dolayısıyla, gelir tablosu ve detay tablolar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, özet gelir tablosunda brüt kâr (gelir) 981 milyon TL iken, detay tablolar esas alınarak oluşturulan "Gelir Dağılımı" tablosunda bu tutar 1 milyar TL'dir. Brüt Kâr rakamında yaşanan bu fark bir aracı kurumun

Aracı Kurum Sektörünün Gelir Tablosu*

	30/09/2012	30/09/2013		30/09/2012	30/09/2013
	Mn. TL	Mn. TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER					
Satış Gelirleri (net)	94,087.9	146,341.4	55.5%	A.D.	A.D.
Satışların Maliyeti (-)	-93,391.1	-145,331.5	55.6%	A.D.	A.D.
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar/Zarar	696.8	1,010.0	44.9%	84.5%	100.0%
Finans Sektörü Faaliyetleri Hasılatı	141.3	0.0	A.D.	17.1%	0.0%
Finans Sektörü Faaliyetleri Maliyeti (-)	-13.9	0.0	A.D.	-1.7%	0.0%
Ana Faal. Konusu Dış. Fin. Sek. Faal. Brüt K/Z	127.4	0.0	A.D.	15.5%	0.0%
BRÜT KAR/ZARAR	824.2	1,010.0	22.5%	100.0%	100.0%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-78.9	-99.4	26.0%	-9.6%	-9.8%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-673.1	-763.4	13.4%	-81.7%	-75.6%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	-0.5	-0.4	-10.6%	-0.1%	0.0%
Diğer Faaliyet Gelirleri	44.7	40.1	-10.3%	5.4%	4.0%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-12.8	-19.2	50.4%	-1.6%	-1.9%
FAALİYET KARI/ZARARI	103.6	167.6	61.8%	12.6%	16.6%
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	0.0	4.7	A.D.	0.0%	0.5%
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	0.0	-7.6	A.D.	0.0%	-0.8%
Özkaynak Yöntemiyle Değ. Yatırımların K/Z Paylar	13.6	5.2	-62.0%	1.6%	0.5%
FİNANSMAN GİD. ÖNCESİ FAAL. K/Z	117.2	169.9	45.0%	14.2%	16.8%
Finansman Gelirleri	427.5	687.3	60.8%	51.9%	68.1%
Finansman Giderleri (-)	-258.7	-329.7	27.4%	-31.4%	-32.6%
SÜRDÜRÜLEN FAAL. VERGİ ÖNCESİ K/Z	285.9	527.5	84.5%	34.7%	52.2%
Sürdürülen Faaliyetlerden Vergi Gelir/Gideri	-46.0	-63.1	37.0%	-5.6%	-6.2%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-51.7	-87.2	68.5%	-6.3%	-8.6%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	5.7	24.1	325.4%	0.7%	2.4%
SÜRDÜRÜLEN FAAL. DÖNEM K/Z	239.9	464.5	93.6%	29.1%	46.0%
DURDURULAN FAALİYETLER					
Durdurulan Faaliyetlerin Vergi Sonrası Dönem K/Z	0.4	0.1	-83.9%	0.0%	0.0%
DÖNEM KARI/ZARARI	240.3	464.5	93.3%	29.2%	46.0%

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamli Değil

*Dipnotlardan türetilmiştir.

finans sektörü faaliyetleri hasılatı kalemini özet gelir tablosu ile detayda farklı yerlerde takip etmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan, konsolide finansal tablo hazırlayan aracı kurumların sermaye piyasası dışında finans sektöründe faaliyet gösteren (faktoring, sigorta şirketi gibi) iştiraklerinin faiz, ücret, prim ve komisyon gibi gelirleri/giderleri "Ana Faaliyet Konusu Dışındaki Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kâr/Zarar" kaleminde takip edilmelidir. Ancak bazı kurumların, farklı yorumlamalar sebebiyle, gelir tablosunda bazı hizmet gelirlerini bu kalem altında takip ettiği görülmüştür. Eylül 2013 itibariyle kamuya açıklanan özet gelir tablosunda 186 milyon TL olan bu gelirler, detay tablolarında "hizmet gelirleri" ile "esas faaliyetlerden diğer gelirler" altında gösterilmiştir. Bu nedenle, aracı kurum sektörünün detay gelir

tablosunda bu tutar sıfır olarak gözükmemektedir. Bu tutarın tamamına yakını tek bir kurumdan kaynaklanmaktadır.

GELİR DAĞILIMI

Sektörün gelirleri bir önceki yılın ilk dokuz ayına göre %23 artarak 1 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu artışta hizmet gelirleri ve bir aracı kurumun arbitraj işlemlerinden elde ettiği zararın azalmasıyla önceki yıla göre yaklaşık 2 katına çıkan diğer gelirler etkili olmuştur. Komisyon gelirleri aracı kurumların en önemli gelir kaynağı olmaya devam ederken, toplamdaki payı %51'den %49'a gerilemiştir. %37 artış gösteren hizmet gelirleri ise toplamdaki

Gelir Dağılımı	30/09/2012		30/09/2013		30/09/2012		30/09/2013	
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı	
Komisyon Gelirleri	418,789	492,830	17.7%	50.8%	49.3%			
Hizmet Gelirleri	149,897	205,665	37.2%	18.2%	20.6%			
Kurum Portföyü Kâr/Zararı	207,102	223,444	7.9%	25.1%	22.1%			
Diğer Gelirler	48,987	88,052	79.7%	5.9%	8.8%			
Toplam	824,775	1,009,992	22.5%	100.0%	100.0%			

Kaynak: TSPAKB

payını %21'e çıkarmıştır. Sektörün kurum portföyü işlemlerinden elde ettiği gelir bir önceki döneme kıyasla %8 artmıştır.

Komisyon Gelirleri

Komisyon gelirlerinin en önemli kalemi hisse senedi komisyon gelirleridir. Komisyon gelirleri, aracı kurumların hisse senedi, SGMK, vadeli işlem sözleşmeleri, yabancı menkul kıymet ve kaldıraçlı işlem sözleşmeleri gibi araçların alım-satımından elde ettikleri komisyonlardan, müşterilere ve acentelere ödenen komisyon iadelerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır. 2013 yılının ilk dokuz ayında komisyon gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %18 artmıştır. Eylül 2013 itibarıyla elde edilen hisse senedi komisyonu yıllık bazda %19 yükselerek 391 milyon TL olmuş ve toplam komisyon gelirleri içerisindeki payı bir puan yükselmiştir. Karşılaştırılan dönemler arasında hisse senedi işlem hacimlerinde %41 yükseliş yaşanırken komisyon gelirlerindeki yükseliş %19'da kalmıştır. Bu durum sektörün hisse senedi komisyon oranlarındaki azalışa işaret etmektedir. Nitekim, 2012 yılının ilk dokuz ayında %0.038 (yüzbinde 38) olan efektif komisyon oranının 2013 yılının ilk dokuz ayında %0.034'e (yüzbinde 34) düştüğü hesaplanmaktadır. Hesaplanan bu efektif komisyon oranının, yatırımcılardan tahsil edilen komisyon oranı olarak değil, aracı kurumlara

kalan tutar olarak değerlendirilmesi gerekir.

Komisyon gelirlerinin diğer önemli bileşeni vadeli işlemlerden elde edilen komisyonlardır. Kuruluşunu izleyen ilk yıllarda işlem hacimlerindeki hızlı yükselişe paralel olarak türev araçlardan elde edilen komisyonlar hızla artış göstermişti. 2012/09 döneminde 525 milyar TL'ye ulaşan vadeli işlem hacmi 2013 yılının aynı döneminde 572 milyar TL'ye yükselmiştir. İşlem hacmindeki artışa paralel, 2013 yılının ilk dokuz ayında vadeli işlem komisyon gelirleri yıllık bazda %4 artmıştır. Karşılaştırılan dönemler arasında, vadeli işlemlerdeki efektif komisyon oranı %0.018'den (yüzbinde 18) %0.016'ya (yüzbinde 16) düşmüştür.

Sektör, ilk dokuz ayda sabit getirili menkul kıymet işlemlerinden, bir önceki yılın aynı dönemine göre %19 düşüşle, 7,1 milyon TL komisyon geliri elde etmiştir. Yabancı menkul kıymet alım-satım komisyonları bir önceki yıla göre önemli bir artış göstererek 1,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu artışta önceki yıla göre 4 aracı kurumun ilk defa işlem yapmasının etkisi vardır.

2011 yılında kaldıraçlı işlemlere başlayan aracı kurumlar, bu işlemlerden elde ettikleri gelirleri genellikle kurum portföyü gelirlerinde göstermektedir. Ancak 10 kurum, bazı kaldıraçlı işlemlerden komisyon da almaktadır. 2013 yılının ilk

Komisyon Gelirleri	30/09/2012		30/09/2013		30/09/2012		30/09/2013	
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı	
Hisse Senedi	328,628	391,003	19.0%	78.5%	79.3%			
SGMK	8,712	7,091	-18.6%	2.1%	1.4%			
Vadeli İşlem	81,029	84,619	4.4%	19.4%	17.2%			
Yabancı Menkul Kıymet	333	1,350	305.1%	0.1%	0.3%			
Kaldıraçlı İşlem	86	8,768	10083.6%	0.0%	1.8%			
Toplam	418,789	492,830	17.7%	100.0%	100.0%			

Kaynak: TSPAKB

dokuz ayında bu 10 kurum toplamda 8,8 milyon TL'lik net komisyon geliri elde etmiştir. Bu kurumlardan iki tanesi bu gelirin yaklaşık yarısını elde etmiştir.

Hizmet Gelirleri

Aracı kurumların bir diğer önemli gelir kaynağı; varlık yönetimi, kurumsal finansman ve yatırım danışmanlığı gibi faaliyetlerden elde edilen hizmet gelirleridir. Sektörün hizmet gelirleri 2012 yılının aynı dönemine göre %37 yükselerek 206 milyon TL olmuştur.

Sektörün kurumsal finansman gelirleri ilk dokuz ayda yıllık bazda %46 artarak 99 milyon TL olmuştur. Bu gelirlerin 60 milyon TL'si halka arzlardan elde edilen gelirleri kapsamaktadır. 2012 yılının ilk dokuz ayında 26 olan birincil halka arz sayısı 2013 yılının aynı döneminde 14'e düşerken; 112 olan tahvil ihracı sayısı 202'ye yükselmiştir. Halka arz faaliyetlerinden elde edilen gelir, halka arz tutarlarında yaşanan artışla beraber %100 yükseliş göstermiş ve toplam içindeki payını %44'den %60'a arttırmıştır.

Kurumsal finansman gelirlerinin diğer bir önemli kalemi olan şirket satın alma/birleşme gelirleri 2013 yılının ilk dokuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre %2 düşüş göstermiştir. 2012 yılının ilk dokuz ayında tamamlanan şirket satın alma birleşme projesi sayısı 11 olurken, 2013 yılının ilk dokuz ayında bu rakam

19'a yükselmiştir. Tamamlanan proje sayısında artış olmasına rağmen elde edilen gelirin düşmesindeki etken, 2013 yılında tamamlanan projeler için 2012 yılının ikinci yarısında alınmış olan ön ödemelerdir.

2012/09 döneminde 63 olan sermaye artırımları ve temettü dağıtım işlemlerinin sayısı 2013/09 döneminde 30'a düşmüştür. Buna paralel olarak bu faaliyetlerden elde edilen gelirler %16 düşüşle 1,5 milyon TL olmuştur. Öte yandan, 2012/09 döneminde 33 diğer danışmanlık projesi tamamlanmışken, 2013/09 döneminde bu rakam 29'da kalmıştır. Tamamlanan diğer danışmanlık projeleri sayısındaki düşüşe rağmen, bu gelirlerde artış görülmektedir.

Hizmet gelirlerine geri dönersek, yatırım fonu yönetimi ve satış komisyonları ile portföy yönetimi komisyonlarından oluşan varlık yönetimi gelirleri, karşılaştırılan dönemler arasında %48 yükselmiştir. Aracı kurumların faaliyetlerinin incelendiği bir önceki bölümden hatırlanacağı üzere, karşılaştırılan dönemler arasında yönetilen portföy büyüklüğü %15 artmıştır. Yönetilen portföy büyüklüğüne kıyasla komisyon gelirlerinin daha hızlı artmasının nedeni yabancı bir aracı kurumun yurt dışında kurulu fonlarını müşterilerine pazarlamasıdır.

Hizmet gelirlerinin bir diğer kalemi olan diğer komisyon ve gelirler başlığı altında, aracı kurumların EFT, virman, saklama ücretleri gibi işlemlerden elde

Hizmet Gelirleri	30/09/2012	30/09/2013	% Değişim	30/09/2012	30/09/2013
	Bin TL	Bin TL		% Dağılımı	% Dağılımı
Kurumsal Finansman Gelirleri	68,295	99,480	45.7%	45.6%	48.4%
Varlık Yönetimi Gelirleri	29,090	42,970	47.7%	19.4%	20.9%
Diğer Komisyon ve Gelirler	52,512	63,215	20.4%	35.0%	30.7%
Toplam	149,897	205,665	37.2%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

Kurumsal Finansman Gelirleri	30/09/2012	30/09/2013	% Değişim	30/09/2012	30/09/2013
	Bin TL	Bin TL		% Dağılımı	% Dağılımı
Halka Arz	29,933	59,710	99.5%	43.8%	60.0%
Satın Alma-Birleşme	26,800	26,346	-1.7%	39.2%	26.5%
Ser. Art.-Tem. Dağ.	1,795	1,503	-16.3%	2.6%	1.5%
Diğer Danışmanlık	9,767	11,922	22.1%	14.3%	12.0%
Toplam	68,295	99,480	45.7%	100.0%	100.0%

Kaynak: TSPAKB

ettikleri komisyonlar ile diğer danışmanlık gelirleri yer almaktadır. Bu gelirler önceki yıla göre %20 artarak 63 milyon TL olmuştur.

Kurum Portföyü Kâr/Zararları

2012 yılının ilk dokuz ayında 207 milyon TL olan kurum portföyü gelirleri 2013 yılının aynı döneminde 223 milyon TL'ye yükselmiştir. Yükselişte, kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelirlerin artması etkili olmuştur. Kaldıraçlı işlem yapan 27 kurumun bu faaliyetinden elde ettiği kâr 153 milyon TL'yi bulmuştur. Diğer taraftan, vadeli işlem kârlarında %46'luk düşüş yaşanmıştır. 2013 yılının ilk dokuz ayında özellikle bir aracı kurumun etkisiyle türev işlemlerinden elde edilen gelirler 102 milyon TL'den 55 milyon TL'ye düşmüştür.

2013 yılının ilk dokuz ayında özel sektör SGMK işlemlerinden yaklaşık 3 milyon TL'lik kâr elde edilmiştir. Özel sektör tahvil alım satımlarında, faizlerde yaşanan dalgalanma sebebiyle özellikle bir aracı kurum bu alım satım işlemlerinden kâr elde etmiştir. Devlet tahvillerinden elde edilen kâr geçen yıla göre düşerek 1 milyon TL olurken, yatırım fonu işlemlerinden elde edilen kâr 5 milyon TL'ye yaklaşmıştır.

Bu dönemde hisse senedi işlemlerinden elde edilen kârda %18, yabancı menkul kıymet işlemlerinden elde edilen kârda ise %62 düşüş yaşanırken. diğer menkul kıymetlerdeki 705.000 TL'lik zararın tamamına yakını bir aracı kurumun varant işlemlerinden elde ettiği zararı ifade etmektedir.

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

Esas faaliyetlerden diğer gelirler, ağırlıklı olarak aracı kurumların müşterilerinden aldıkları faizleri yansıtmaktadır. Faaliyet verilerinin incelendiği bölümde belirtildiği üzere, karşılaştırılan dönem sonları itibarıyla aracı kurumların müşterilerine kullandırdıkları kredi bakiyesi yıllık bazda %24 artmıştır. Ancak, yılın ilk dokuz ayında müşterilerden kredili işlemler için alınan faiz gelirleri değişmeyerek 116 milyon TL'de kalmıştır.

Diğer esas faaliyet gelirleri altında, ağırlıklı olarak bir aracı kurumun arbitraj işlemlerinden elde ettiği zarar bulunmaktadır. Bu aracı kurumun 2013 yılının ilk dokuz ayında para piyasasından borçlanarak dövizde yatırım yapmak suretiyle gerçekleştirdiği arbitraj işlemlerinden ettiği zarar azalmıştır.

Kurum Portföyü Kâr/ Zararları

	30/09/2012		30/09/2013		% Değişim	30/09/2012		30/09/2013	
	Bin TL	Bin TL	Bin TL	Bin TL		% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı
Kaldıraçlı İşlemler	81,049	153,317	89.2%	39.1%	68.6%				
Vadeli İşlemler	101,815	54,976	-46.0%	49.2%	24.6%				
Hisse Senetleri	6,597	5,438	-17.6%	3.2%	2.4%				
Yatırım Fonları	3,539	4,898	38.4%	1.7%	2.2%				
DİBS	7,215	959	-86.7%	3.5%	0.4%				
Özel SGMK	-264	2,632	A.D.	-0.1%	1.2%				
Yabancı Menkul Kıymet	5,068	1,929	-61.9%	2.4%	0.9%				
Diğer Menkul Kıymetler	2,082	-705	A.D.	1.0%	-0.3%				
Toplam	207,102	223,444	7.9%	100%	100%				

Kaynak: TSPAKB

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

	30/09/2012		30/09/2013		% Değişim	30/09/2012		30/09/2013	
	Bin TL	Bin TL	Bin TL	Bin TL		% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı	% Dağılımı
Müşterilerden Alınan Faiz Gelirleri	116,601	116,068	-0.5%	238.0%	131.8%				
Diğer Esas Faaliyet Gelirleri	-67,614	-28,016	-58.6%	-138.0%	-31.8%				
Toplam	48,987	88,052	79.7%	100.0%	100.0%				

Kaynak: TSPAKB

A.D.: Anlamlı Değil

GİDER DAĞILIMI

2013 yılının ilk dokuz ayında sektörün operasyonel giderleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %15 artarak 863 milyon TL'ye çıkmıştır. Sektörün operasyonel giderlerinin %12'sini oluşturan satış pazarlama giderleri yıllık bazda %26 artarak 100 milyon TL olmuştur. Hisse senedi, SGMK, Takasbank Para Piyasası işlem payları ile takas ve saklama giderlerini içeren işlem payları 2012 yılının ilk dokuz ayına göre %16 yükselerek 58 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam pazarlama giderlerinin yaklaşık üçte birini oluşturan VOB işlem payları (22 milyon TL), hisse senedi işlem paylarının (14 milyon TL) bir buçuk katıdır.

Operasyonel giderlerin %88'ini oluşturan genel yönetim giderleri 2013 yılının ilk dokuz ayında yıllık bazda %14 artış göstermiştir. Giderlerin %52'sini oluşturan personel giderleri, ücretlerin yanı sıra, çalışanlarla ilgili sigorta, servis, yemek, özel sağlık sigortası gibi yan ödeme ve giderleri de kapsamaktadır. Karşılaştırılan dönemler arasında 5.151 olan ortalama sektör çalışanı sayısı %5 artışla 5.392'ye yükselmiştir. Yıllık %12 artışla 450 milyon TL'ye ulaşan personel giderlerinde, yapılan enflasyon düzeltmeleri ve artan çalışan sayısı etkili olmuştur. Personel giderlerinin ortalama personel sayısına bölünmesiyle elde edilen, bir çalışanın aylık ortalama maliyeti 2012/09'da 8.673 TL iken 2013/09'da %7 artarak 9.269 TL'ye yükselmiştir.

Kira, elektrik, su, telefon, bilgi işlem altyapısı gibi giderleri kapsayan ve toplam operasyonel giderlerin dörtte birini oluşturan diğer genel yönetim giderleri ise yıllık bazda %16 artışla 216 milyon TL'ye ulaşmıştır.

KÂRLILIK

Karşılaştırılan dönemler arasında artan işlem hacimleri ile birlikte, aracı kurumların en önemli gelir kaynağını oluşturan toplam komisyon gelirleri %18 artarak 493 milyon TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde kurumsal finansman ve varlık yönetimi gelirlerinin etkisiyle toplam hizmet gelirleri %37 artmıştır. Kurumsal finansman gelirlerinin artışında ana etken halka arz gelirinde yaşanan artıştır. Yatırım fonu yönetimi ve satış komisyonları ile portföy yönetimi komisyonlarından oluşan varlık yönetimi gelirleri yıllık bazda %48 yükselmiştir. Diğer taraftan 2012 yılının ilk dokuz ayında aracı kurumların kurum portföyüne yaptıkları işlemlerden elde ettikleri alım-satım kârları 207 milyon TL iken, bu rakam 2013 yılının ilk dokuz ayında 223 milyon TL'ye çıkmıştır. Artışta kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelirlerin artması etkili olmuştur. Kaldıraçlı işlemlerden elde edilen gelirler 81 milyon TL'den 153 milyon TL'ye yükselmiştir. Sonuçta, aracı kurumların 2013 yılının ilk dokuz ayında kaydettiği toplam gelirler önceki yılın aynı dönemine göre %23 artışla 1 milyar TL olmuştur.

Sektör giderleri incelendiğinde, toplam giderlerin geçen yılın aynı dönemine göre %15 artarak 863

Gider Dağılımı

	30/09/2012	30/09/2013		30/09/2012	30/09/2013
	Bin TL	Bin TL	% Değişim	% Dağılımı	% Dağılımı
Pazarlama. Satış. Ar-Ge Giderleri	79,346	99,804	25,8%	10,6%	11,6%
İşlem Payları	49,880	58,019	16,3%	6,6%	6,7%
Diğer Pazarlama. Satış. Ar-Ge Giderleri	29,466	41,785	41,8%	3,9%	4,8%
Genel Yönetim Giderleri	672,694	763,401	13,5%	89,4%	88,4%
Personel Giderleri	402,108	449,792	11,9%	53,5%	52,1%
Vergi. Resim ve Harç Giderleri	19,293	20,986	8,8%	2,6%	2,4%
Komisyon ve Diğer Hizmet Giderleri	2,557	2,762	8,0%	0,3%	0,3%
Amortisman Giderleri	7,116	8,719	22,5%	0,9%	1,0%
Üyelik Aidat. Gider ve Katkı Payları	21,292	23,289	9,4%	2,8%	2,7%
İtfa Payları	33,905	41,827	23,4%	4,5%	4,8%
Diğer Genel Yönetim Giderleri	186,424	216,026	15,9%	24,8%	25,0%
Toplam	752,040	863,205	14,8%	100,0%	100,0%

Kaynak: TSPAKB

milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Bu artıştaki en önemli etken toplam giderlerin %52'sini oluşturan personel giderlerindeki %12'lik yükseliştir. Neticede, 2013 yılının ilk dokuz ayında sektör gelirleri giderlerine göre daha fazla artmıştır. Bunun sonucunda sektörün faaliyet kârı yıllık bazda %62 yükselişle 168 milyon TL olmuştur.

Yatırım faaliyetlerinden gelirler ve giderler kalemleri yeni şablon uyarınca gelir tablosuna eklenmiştir. Yatırım faaliyetlerinden gelirler kalemi 5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 8 milyon TL'yi bulan yatırım faaliyetlerinden giderler kaleminde ise reeskont giderleri takip edilmiştir. Aracı kurumlar ayrıca bu kalemlere tahvil alış satışlarından oluşan kâr/zararları yansıtmaktadır. Bu dönemde aracı kurumların iştiraklerinden elde ettikleri temettüyü yansıtan özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların kâr payları, 14 milyon TL'den 5 milyon TL'ye düşmüştür. Bu düşüşte iki aracı kurumun etkili olduğu görülmektedir. Diğer taraftan finansman gelirleri yıllık bazda %61 artarak 687 milyon TL olmuştur. Bu artışın nedeni bir aracı kurumun iştirakini satmasıdır.

Sonuç olarak sektörün vergi öncesi dönem kârı 2012 yılının ilk dokuz ayına göre %85 artarak, 528 milyon TL olmuştur. Vergi giderleri düşüldüğünde net dönem kârının bir önceki yıla kıyasla %94 arttığı ve 465 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Karşılaştırılan dönemler arasında kâr eden kurum sayısı 51'den 52'ye çıkmıştır. Buna ek olarak zarar eden kurum sayısı 45'ten 43'e düşmüştür.

Özsermaye artarken kârın da artmasıyla Eylül 2012 itibariyle %10 olan sektörün özsermaye kârlılık oranı, Eylül 2013 itibariyle %16'ya yükselmiştir. Benzer şekilde, sektörün hisse başına kazancı karşılaştırılan dönemler arasında 18 kuruştan 39 kuruşa çıkmıştır.

Aracı Kurumların Kâr Dağılımı			
	30/09/2012	30/09/2013	Değişim
Kâr Eden Kurum Sayısı	51	52	2.0%
Zarar Eden Kurum Sayısı	45	43	-4.4%
Toplam Kurum Sayısı	96	95	-1.0%
Kâr Toplamı (Mn.TL)	283.0	503.0	77.7%
Zarar Toplamı (Mn. TL)	-43.0	-38.5	-10.5%
Net Dönem Kârı	240.0	464.5	93.5%

Kaynak: TSPAKB

Özsermaye Kârlılık Oranı ve Hisse Başına Kazanç			
	30/09/2011	30/09/2012	Değişim
Son 12 Ay Net Dönem Kârı (Mn. TL)	454.0	286.8	-36.8%
Ortalama Özsermaye (Mn. TL)	2,542.8	2,859.6	12.5%
Özsermaye Kârlılık Oranı	17.9%	10.0%	-43.8%
Ödenmiş Sermaye (Mn. TL)	1,388.8	1,581.2	13.8%
Hisse Başına Kazanç (TL)	0.33	0.18	-44.5%

Kaynak: TSPAKB

Veriler

Yurtiçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2011	2012	2013/09	%Δ
TL Mevduat	417.299	470.711	529.928	12,6%
DTH	180.689	186.935	225.324	20,5%
Katılım Bankalarında Toplanan Fonlar	39.672	49.077	59.988	22,2%
DİBS	67.087	73.006	72.521	-0,7%
Eurobond	6.437	5.868	5.956	1,5%
Yatırım Fonları	26.605	30.176	31.112	3,1%
Repo	1.355	3.874	3.214	-17,0%
Emeklilik Yatırım Fonları	14.345	20.346	24.273	19,3%
Hisse Senetleri	53.072	73.083	77.310	5,8%
Toplam	806.525	913.056	1.029.626	12,8%

Yurtdışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri				
Milyon TL	2011	2012	2013/09	%Δ
Pay Senedi	86.096	139.613	122.109	-12,5%
DİBS	67.530	101.718	116.928	15,0%
Eurobond	767	814	939	15,3%
Mevduat	24.969	33.497	45.436	35,6%
Toplam	179.362	275.642	285.411	3,5%

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
Milyon TL	2011	2012	2013/10	%Δ
Toplam Piyasa Değeri	381.265	550.439	571.201	3,8%
Saklamadaki Pay Senetleri	139.970	212.296	216.495	2,0%
Fiili Dolaşımdaki Payların Piyasa Değeri	96.810	157.334	169.212	7,5%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	25,3%	28,6%	29,6%	A.D.

Menkul Kıymet Sayısı				
	2011	2012	2013/10	%Δ
Şirket*	263	271	263	-3,0%
Diğer Şirket**	74	117	139	18,8%
Borsa Yatırım Fonu + Menkul Kıymet Yat. Ort.	38	34	32	-5,9%
Varant	175	281	176	-37,4%
Sertifika	-	50	120	140,0%

*Ulusal Pazar, GYO ve Girişim Sermayesi
**İkinci Ulusal Pazar, Gözaltı Pazarı, GİP ve SİP

Borsa İstanbul İşlem Hacimleri*				
Milyar TL	2011	2012	2013/10	%Δ
Pay Piyasası	1.380	1.244	1.353	A.D.
Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP)	1	3	4	A.D.
Serbest İşlem Platformu (SİP)	-	0	0	A.D.
Tahvil-Bono Kesin Alım-Satım Pazarı**	1.699	1.766	1.742	A.D.
Aracı Kurum	127	97	126	A.D.
Banka	1.572	1.670	1.616	A.D.
TCMB+Takasbank	0	0	0	A.D.
Repo-Ters Repo Pazarı**	7.698	13.464	10.575	A.D.
Aracı Kurum	1.129	1.358	1.067	A.D.
Banka	6.513	11.931	9.241	A.D.
TCMB+Takasbank	57	175	267	A.D.
VOB/VİOP Vadeli İşlem Pazarı***	880	808	703	A.D.
Aracı Kurum	747	711	625	A.D.
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi	3	1	0	A.D.
Banka	129	95	78	A.D.

*Alım-Satım Toplamıdır.

**Piyasa ve Tescil Toplamıdır.

***Alım-Satım Toplamıdır.

Birincil Halka Arzlar				
Milyon TL	2011	2012	2013/10	%Δ
Şirket Sayısı (GİP dahil)	24	25	9	A.D.
Şirket Halka Arz Tutarı	1.008	521	965	A.D.
Yatırım Ortaklığı Sayısı (GYO ve Girişim Ser. dahil)	3	1	3	A.D.
Yatırım Ortaklığı Halka Arz Tutarı	322	98	388	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Sayısı	0	4	1	A.D.
Borsa Yatırım Fonu Halka Arz Tutarı	0	29	6	A.D.
Toplam Halka Arz Tutarı	1.329	648	1.359	A.D.

Halka Açık Şirket Kârlılığı				
Milyon TL	2010	2011	2012	%Δ
Kâr Eden Şirket Sayısı	247	244	279	14,3%
Zarar Eden Şirket Sayısı	91	119	99	-16,8%
Kâr Edenlerin Toplam Kârı	38.243	38.945	46.581	19,6%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı	-1.134	-5.092	-1.136	-77,7%
Toplam Kâr/Zarar	37.109	33.853	45.445	34,2%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü				
Milyon TL	2011	2012	2013/10	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	1.407	1.558	1.906	22,3%
B Tipi Yatırım Fonları	25.388	28.258	28.637	1,3%
Emeklilik Yatırım Fonları	14.308	20.297	26.347	29,8%
Borsa Yatırım Fonları	287	426	189	-55,6%
Yatırım Ortaklıkları	510	746	794	6,5%
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	10.830	15.836	16.986	7,3%
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları	724	849	1.062	25,1%
Toplam	53.455	67.970	75.923	11,7%
Kurumsal Yatırımcı/GSYH	4,9%	4,4%	5,4%	A.D.

Yatırımcı Sayısı				
	2011	2012	2013/10	%Δ
Pay Senedi Yatırımcı Sayısı	1.097.786	1.088.566	1.105.491	1,6%
Yatırım Fonu Yatırımcı Sayısı	2.961.206	2.810.015	2.687.030	-4,4%
Özel Sektör Borçlanma Aracı Yatırımcı Sayısı	118.629	193.618	171.988	-11,2%
Varant + Sertifika Yatırımcı Sayısı	2.457	1.945	2.799	43,9%
VTMK+ VDMK Yatırımcı Sayısı	34	81	1.029	1170,4%

Yabancı Yatırımcı İşlemleri				
Milyon \$	2011	2012	2013/10	%Δ
Pay Senedi Saklama Bakiyesi	46.005	78.545	68.595	-12,7%
Saklamadaki Payı	62%	66%	63%	-4,2%
Pay Senedi İşlem Hacmi	132.113	123.008	146.407	A.D.
İşlem Hacmi Payı	16%	18%	20%	A.D.
Net Pay Senedi Yatırımı	-2.011	5.277	5.409	A.D.

TSPAKB Üyeleri				
	2011	2012	2013/10	%Δ
Aracı Kurum Sayısı	103	101	100	-1,0%
Vadeli İşlemler Aracılık Şirketi Sayısı	1	1	0	A.D.
Banka Sayısı	41	40	41	2,5%
Toplam	145	142	141	-0,7%

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler				
Milyon TL	2011	2012	2013/09	%Δ
Dönen Varlıklar	7.306	10.346	12.098	16,9%
Duran Varlıklar	743	1.021	875	-14,3%
Aktif Toplam	8.049	11.367	12.973	14,1%
Kısa Vadeli Yükümlülükler	5.227	8.219	9.682	17,8%
Uzun Vadeli Yükümlülükler	53	89	64	-28,5%
Özkaynaklar	2.769	3.059	3.228	5,5%
Toplam Özsermaye ve Yükümlülükler	8.049	11.367	12.974	14,1%
Net Komisyon Gelirleri	702	564	493	A.D.
Faaliyet Kârı/Zararı	304	114	211	A.D.
Net Kâr	414	275	465	A.D.
Personel Sayısı	5.100	5.258	5.471	4,1%
Şubeler	159	161	159	-1,2%
İrtibat Bürosu	61	66	73	10,6%
Acente Şubeleri	6.466	6.684	6.874	2,8%

BIST-100 Endeksi ve Pay Piyasası				
	2011	2012	2013/11	%Δ
BIST-100	66.004	51.267	75.748	47,8%
BIST-100 (En Yüksek)	71.543	70.702	93.179	31,8%
BIST-100 (En Düşük)	48.739	49.622	64.774	30,5%
Günlük Ortalama İşlem Hacmi (Milyon TL)	2.748	2.464	3.261	32,4%

Yurtdışı Borsa Endeksleri				
	2011	2012	2013/11	%Δ
ABD Nasdaq 100	2.278	2.661	3.488	31,1%
ABD S&P 500	1.258	1.426	1.806	26,6%
Almanya DAX	5.898	7.612	9.405	23,5%
Brezilya Bovespa	56.754	60.952	52.482	-13,9%
Çin Shanghai Bileşik	2.199	2.233	2.221	-0,5%
Fransa CAC 40	3.160	3.641	4.295	18,0%
Güney Afrika FTSE/JSE	31.986	39.250	44.975	14,6%
Hindistan BSE Sens	15.455	19.760	20.792	5,2%
Hong Kong Hang Seng	18.434	22.392	23.881	6,6%
İngiltere FTSE 100	5.572	5.898	6.651	12,8%
Japonya Nikkei 225	8.455	10.395	15.662	50,7%
Meksika IPC	37.078	41.588	42.499	2,2%
Rusya RTS	1.382	1.527	1.403	-8,1%

A.D.: Anlamli değil

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Borsa İstanbul, Financial Times, Garanti Yatırım, Kalkınma Bakanlığı, MKK, SPK, TCMB, TSPAKB, TÜİK

ABN AMRO BANK N.V. MERKEZİ AMSTERDAM İSTANBUL ŞUBESİ- ACAR YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ADABANK A.Ş.- AK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.-AKBANK T.A.Ş.- AKTİF YATIRIM BANKASI A.Ş.- ALAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALB MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALKHAİR CAPITAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALTAY YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ALTERNATİF YATIRIM A.Ş.- ALTERNATİF-BANK A.Ş.- ANADOLU YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ANADOLUBANK A.Ş.- ARAP TÜRK BANKASI A.Ş.- ARTI MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ASYA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ATA YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- ATAONLINE MENKUL KIYMETLER A.Ş.- AYBORSA MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- BAHAR MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- BANKPOZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş.- BAŞKENT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BGC PARTNERS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BİRLEŞİK FON BANKASI A.Ş.- BİZİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BURGAN YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- BURGAN BANK A.Ş.- CAMİŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CENSA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CEROS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CITIBANK A.Ş.- CİTİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- A1 CAPTAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- CREDİT SUİSSE İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEĞER MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DELTA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DENİZ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- DENİZBANK A.Ş.- DESTEK MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DEUTSCHE BANK A.Ş.- DEUTSCHE SECURITIES MENKUL DEĞERLER A.Ş.- DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş.- DÜNYA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ECZACIBAŞI MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EGEMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş.- EKİNCİLER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EKSPRES YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ENDEKS TÜREV YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ERSTE SECURITIES İSTANBUL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ETİ MENKUL KIYMETLER A.Ş.- EURO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- EVGİN MENKUL DEĞERLER TİCARET A.Ş.- FİBABANKA A.Ş.- FİNANS YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- FED MENKUL DEĞERLER A.Ş.- FİNANSBANK A.Ş.- GALATA YATIRIM A.Ş.- GARANTİ YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- GEDİK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GLOBAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- GSD YATIRIM BANKASI A.Ş.- GÜNEY MENKUL DEĞERLER TİCARETİ A.Ş.- GÜVEN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HAK MENKUL KIYMETLER A.Ş.- HALK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- HSBC BANK A.Ş.- HSBC YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ING BANK A.Ş.- ING MENKUL DEĞERLER A.Ş.- INVEST-AZ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- IŞIK MENKUL DEĞERLER A.Ş.- İNFO YATIRIM A.Ş.- İNTEGRAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- İŞ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- J.P. MORGAN CHASE BANK N.A. MERKEZİ COLUMBUS OHIO İSTANBUL TÜRKİYE ŞUBESİ- J.P. MORGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- K MENKUL KIYMETLER A.Ş.- KAPİTAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- KARE YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MARBAŞ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MED MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MEKSA YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MERRILL LYNCH MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MERRILL LYNCH YATIRIM BANKASI A.Ş.- METRO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- MORGAN STANLEY MENKUL DEĞERLER A.Ş.- NOOR CAPITAL MARKET MENKUL DEĞERLER A.Ş.- NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş.- ODEA BANK A.Ş.- ORİON INVESTMENT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- OYAK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ÖNER MENKUL KIYMETLER A.Ş.- PAY MENKUL DEĞERLER A.Ş.- PİRAMİT MENKUL KIYMETLER A.Ş.- POLEN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- PRİM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- RAYMOND JAMES YATIRIM MENKUL KIYMETLER A.Ş.- RENAISSANCE CAPITAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SANKO MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SARDİS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SAYILGAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- SOCIETE GENERALE (SA)- SOYMEN MENKUL KIYMETLER A.Ş.- STANDARD CHARTERED YATIRIM BANKASI TÜRK A.Ş.- STRATEJİ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ŞEKER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ŞEKERBANK T.A.Ş.- THE ROYAL BANK OF SCOTLAND PLC. MERKEZİ EDINBURGH İSTANBUL MERKEZ ŞUBESİ- T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.- TAÇİRLER YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TAİB YATIRIM BANKASI A.Ş.- TAİB YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TALKIN YATIRIM A.Ş.- TEB YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TEKSTİL BANKASI A.Ş.- TEKSTİL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TEKA MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TİCARET MENKUL DEĞERLER A.Ş.- TOROS MENKUL KIYMETLER A.Ş.- TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş. (TÜRK EXİMBANK)- TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.- TÜRKİYE YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- UBS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ULUKARTAL KAPİTAL MENKUL DEĞERLER A.Ş.- UNİCREDİT MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ÜNLÜ MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YAPI YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- X TRADE BROKERS MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YAPI KREDİ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.- YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.- YATIRIM FİNANSMAN MENKUL DEĞERLER A.Ş.- ZİRAAT YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza A Blok Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Telefon: 212-280 85 67

Faks: 212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

info@tspakb.org.tr

9 77 13048 15543 9